Matrimonis fi de sigle

DRAMA EN TRES ACTES Y EN PROSA

original de

D. Anton Ferrer y Codina

Estrenat ab éxit extraordinari en lo *Teatro Catalá*, instalat en lo de «Romea,» la nit del 16 de Novembre de 1897.

PREU: DOS PESETAS

BARCELONA
Tipografía de F. Badia, Doctor Dou, 14
1898

MATRIMONIS FI DE SIGLE

Matrimonis fi de sigle

DRAMA EN TRES ACTES Y EN PROSA

original de

D. Anton Ferrer y Codina

Estrenat ab éxit extraordinari en lo *Teatro Catalá*, instalat en lo de «Romea», la nit del 16 de Novembre de 1897.

BARCELONA
Tipografía de Francisco Badia, Doctor Dou, 14.
1897

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

http://archive.org/details/matrimonisfidesi18611ferr

Al eximi artista

D. Joseph María Marqués

en testimoni d' admiració y prova d' afectuós carinyo, dedica aquest drama:

Son coral amich

A. Ferrer y Codina

REPARTIMENT

PERSONATJES		ARTISTAS
Elvira.	28 anys	*D.ª Carme Parreño*
Sofía	28 »	» *Angelina Caparó*
Obdulia	16 »	» *Carme Planas*
Oscar	30 »	*D. Enrich Borrás*
D. Pau.	70 »	» *Teodor Bonaplata*
Faustino	30 »	» *Enrich Guitart*
Arturo	30 »	» *Victoriano Olivé*
Colombiano . . .	23 »	» *Frederich Fuentes*
Lluis	32 »	» *Jaume Virgili*
Julio	26 »	» *Juan Oliva*
Tomás.	60 »	» *Carlos Rubio*
Un notari. . . .		» *N. Ros.*

Acció contemporánea

Punt de vista: del actor.

Direcció artística: *D. Enrich Borrás*

NOTA.—Per deferencia al autor, s' ha encarregat del paper de «Julio,» (inferior á sa categoría), 'l notable artista D. Joan Oliva.

Aquest drama es propietat de son autor y ningú podrá, sens 'l seu permís, traduhirla, representarla, ni reimprimirla en Espanya, possessions d' Ultramar, ni en els punts en els quals s' hajan celebrat ó se celebrin posteriorment á n' aquesta publicació, tractats internacionals de propietat literaria.

L' encarregat de la Galería d' obras líricas y dramáticas, D. Joan Molas y Casas, es l' únich apoderat pera concedir ó negar 'l permís de representació y per 'l cobro de drets.

Queda fet 'l dipósit que marca la lley.

Acte primer

Saló riquíssim ab dos lámparas ab las bujías apagadas; porta al foro ab elegant tapís, que dona á una sala gran de qual sostre penja un' altra lámpara ab bujías també apagadas y dos més figuradas en 'l forillo.

A dreta y esquerra dos portas més; figurant la de primer terme esquerra, que surt á un jardí que te sortida al carrer; las altres tres donan al interior de la casa.

Mobles richs, entre 'ls que hi haurá un sofá y dos sillons segon terme dreta y un gran mirall (tremol) separat de la paret, ab pedestal adornat ab plantas artificials, en primer.

Segon terme esquerra un piano y en primer una marquesita y una tauleta rodona ab rich tapete sobre la qual hi haurá un timbre, un vano d' hivern y un gerro ab flors. Del sostre penjan dos aranyas.

Al aixecarse 'l teló está Tomás sentat á la marquesita llegint un periódich.

ESCENA PRIMERA

TOMAS, després LLUIS y JULIO

TOMAS (*Llegint*) Agencia matrimonial: Se proporciona una joven decente con capital y sin familia; no se tratará con ignorantes. (*Tira 'l periódich sobre la taula.*) Trapellas! Un anunci per l' istil va ser lo que 'm va fer caurer á la trampa. No mes va haverhi una cláusula vritat: la de que no tenía pares.

611933

Es clar, com que l' havían treta de l' Inclusa... Pero jo ja era maduret, y com que per altra part, ja havía pagat cinch duros de dret d' Agencia, no vaig volguer pérdrerls. Be m' hauría valgut més!... Vareig casarme... per cert que demá fará nou mesos, y als sis, encara no complerts, aquella joya *literaria* ja havía abandonat l' *hogar* en brassos d' un cobrador del gas Lebón que sempre duya 'ls recibos quan jo no era á casa. 'L primer impuls que vaig sentir, va ser 'l de ferlos á micas, pero 'm va desarmar la *sans façon* de la enamorada parella. Al segon día del *eclipse*, rebo una carta firmada p' els dos, oferintme la seva nova habitació, Riera Alta, 22, entresuelo. ¿Quí no riu devant d' aquest desvergonyiment fi de sigle? Y, res... vaig riurer; y tot rihent, 'm vaig vendrer 'ls quatre trastos que tenía, llogantme de criat á n' aquesta casa hont m' he pogut convencer que, ab cuestió de serietat matrimonial, no se juga tampoch massa net. ¡Alto!

(Vejent á Lluis y Julio qu' entran foro dreta, y aixecantse guardant 'l diari á la butxaca.)

LLUIS Hola Tomás! Diu que no hi ha 'ls senyors?

TOMAS No; Don Arturo ha sortit ab bicicleta ab la seva parenta, y Donya Elvira es á dar un vol ab *break* p' el Parque.

LLUIS Si sabíam que no haguessin de tardar...

TOMAS Fa de mal dir.

LLUIS (*A Julio.*) Qué fem?

JULIO Si vols esperar un chich...

TOMAS Y si... Jo, ab 'l seu permís, me n' entraré per dins.

LLUIS (*A Tomás.*) Feu, feu. Pren assiento, Julio.

TOMAS Donchs, hasta luego.

LLUIS Adeu siau.

(S' en va Tomàs foro dreta. Lluis va á arreglarse la corbata devant del trémol y Julio pren assiento en la marquesita.)

JULIO *(Mirant la sala.)* Está be axó. Es un cel!

LLUIS *(Girantse.)* ¿Cóm deyas?

JULIO Que hi ha gust á n' aquesta casa.

LLUIS *(Seguint mirantse en 'l trémol.)* Als potentats no 'ls hi costa gayre tenirne. *(Se separa del trémol... agafa una cadira ausiliar y se senta.)* Y, ¿cóm va... cóm va aquest valor?

JULIO Tán malament com vulgas... 'M trovo violent... cohibit... vaja, qu' estich fet un noy.

LLUIS Tú!... 'l Tenorio de moda!... 'L disputat pel bello sexo!...

JULIO Es qu' aquesta dona no es com las altras... No sé... 'm fa l' efecte d' una reyna. La seva mirada d' áliga reyal imposa; te una magestat que gela las paraulas á la boca.

LLUIS *(Aixecantse y passejantse.)* Ba... ba... ba...

JULIO ¿Còm no t' hi has atrevit may tú? No crech pas qu' hagi sigut per falta d' ocasions.

LLUIS Home... la meva fatlera crech que la coneixes de sobras... 'ls rals! Ademés, l' Elvira es d' aquells carácters que m' agradan per amichs... per res més. Una dona que guía caballs, tira ab pistola y rema com un soci del Club de regatas, no fa per mi. Luego... sembla qu' hagi nascut per dominarho tot, y jo, noy, no vuy sé esclau de cap dona.

JULIO Lo que 'm dol es que siga casada.

LLUIS Y axó t' atura?

JULIO Es que lo que sento per ella es amor verdader.

LLUIS ¿Amor verdader?

JULIO T' ho juro.

LLUIS Donchs, désal; que ja ha passat de moda.

JULIO Luego, l' Arturo es amich.

LLUIS Noy, 't desconech!... Lo que sí qu' has d'

anar ab molt cuidado!... vuy dir, que no adelantis un pas qne no tingas l' altre ben segur. L' Elvira no es conquista fácil y podría darte algún disgust, que no fora 'l primer qu' ha donat.

JULIO ¿Vols dir que desisteixi?

LLUIS Dos anys enrera axió t' haurían aconsellat; pero havent pogut dominar la fiera un trist dependent de banca, encara qu' ab abono al Liceo y torre á Sant Gervasi, be pots probarho tú que vals molt més. Pero, no cregas qu' hagin arribat á majors ab aquest.

JULIO ¿Vols dir?

LLUIS N' estich cert; mes, l' Oscar mateix m' ho ha confessat. Per part d' ella no ha passat d' una simpatía amorosa que no sé com ha nascut, pero que s' ha deturat en 'ls límits que li ha imposat l' Elvira, y jo crech qu' aquest ha sigut 'l motiu p' el qual l' Oscar ha pensat acabarho, ja que ha trovat per carambola una millonaria en 'l viatje qu' ha fet á París últimament.

JULIO Y ¿vols dir qu' aquestos millons tindrán prou poder pera ferli oblidar 'ls atractius d' aquesta nova Raquel?

LLUIS L' Oscar es més pillet de l' que 't pensas; y per tornar á adquirir l' inmens capital derrotxat en una vida de crápula y escándol, sería capás d' olvidar á la mateixa diosa Venus.

JULIO Diu que si qu' era molt rich.

LLUIS Riquíssim, pero tot va deixarho á mans de las *cocóts* y sobre 'ls tapetes de las ruletas de Monte-Carlo. Jo vaig toparlo á Italia, quan encara li quedavan alguns resíduos de la seva gran fortuna. Allavors viatjava fintgintse conde portugués; després vaig sapiguer que 's feya passar per un personatje de no sé quina

familia real, logrant conservar aquella posició falsa fins que va coneixer á Don Pau en una excursió á Suissa, 'l cual va colocarlo á la casa de banca en hont está en l' actualitat de primer viatjant.

JULIO Y Don Pau, ¿quín pito hi toca á n' aquesta casa?

LLUIS Don Pau, que durant la seva juventut havía sigut ell mateix, va sentir un viu afecte per l' Elvira, ja abans de casarse; pero l' home, ara sis anys, ja passava dels xexanta, y va compendrer que tota pretensió interessada prop de l' Elvira, que ja era rica de sobras, devía resultar infructuosa; contentantse en ferli moltas visitas y molts obsequis; en deixar molts diners al marit, passant á ser una especie de conceller del seu ídol, del que á penas may se separa.

JULIO És solter?

LLUIS Es igual... sols l' uneix ab la seva senyora un plet ruidós qu' ara s' ha fallat en contra d' ell.

JULIO Crech qu' es molt rich?

LLUIS Un Creso!

JULIO Aixís hasta es capás de deixarli tota la seva fortuna.

LLUIS Fora inútil perque ella la renunciaría. Además, Don Pau te un nevot, una especie d' Artagnan, que després de perdrer, com Oscar, 'l caudal que van deixarli 'ls seus pares, diuhen si va embarcarse per 'l Nort-América.

JULIO Ja sé; un tal Faustino que 's guanya la vida dant llissons d' equitació a Nova York... Sé també que s' havía de casar ab l' Elvira.

LLUIS Sí... Don Pau arreglava 'l casament; sino que 'l papá va preferir á l' Arturo perque era més rich, sens pensar que vindría un dia que la Bolsa daría compte de la seva fortuna;

trovantse com se trova ara, pobre y ab una muller y una cunyada millonarias.

JULIO Ja varen dirmho que l' Elvira tenía una germana encara molt jove.

LLUIS Qu' está en un colegi de París: y de qui es tutor y curador 'l propi Arturo.

JULIO Y Sofía? aquesta i inseparable de l' Arturo?

LLUIS Es mitx parenta seva. Molt amiga; massa. Montada á l' alta escola; criada á Londres fins als nou anys... res la sorpren ni l' assusta; y al igual que l' Elvira, tira com *Pini*, y, montant, es un Centauro. Va casarse fa temps ab un general inglés qu' ara está viatjant per la India en companyía d' una negra, filla del rey de *Zanzivar*.

JULIO Una salvatje!... aixó ja es 'l cúmul.

LLUIS Don Pau ho trova molt natural; diu qu' estém al principi del fí d' una etapa prompte á desapareixer.

JULIO B'... si... las sevas teorías... un escepticisme estremat.

LLUIS Lo qu' es Don Pau, un observador de cos enter, y un cap clar com pochs n' hi hagin.

(*Ruido de veus.*)

JULIO Calla que ve algú.

LLUIS Si ¿Que tens cent pessetas á má?

JULIO Prou, home. (*Li dona un bitllet.*)

COL (*Dintre.*) ¿No li dich que soch de la casa?

LLUIS Es la veu d' en Colombiano.

ESCENA II

Mateixos. COLOMBIANO

(*Gomós vestit á la moda ab exageracio; toro dreta.*)

COL. Hola, noys!... Sou aquí?

LLUIS Ja ho veus.

COL. (*Sentantse casi agegut á la marquesita.*) Diable de criats!... Encare que sigan nous, no sé com no coneixen l' ayre de familia!... ¿Qu' es fora ma cosina?

LLUIS Aixis sembla.

COL. ¿Que vareu ser al Liceo ahir?

LLUIS Jo, sí.

JULIO Jo, també.

COL. Y aquest tenor no cantará més... es clar...

LLUIS Ah... no. Si 'l van ficar á dintre.

COL. Quin greu me sab no haverhi estat!... Sempre que tinch interés d' anar á un puesto, ja perque 'm convinga ó 'n tinga ganas, destorb al canto! Ja 'm va passá en las últimas carreras, vejentme obligat á pagar 'l (1) *forfait* per no poderhi anar després de tenirhi inscrit 'l *white stone*; (2) un caball que, ¡de segur! 'm guanya 'l *gran prix*!... (3) Ja l' haviau vist... aquell *sal y vinagre* calsat d' alassán. 'L *New-market-Club* (4) me 'n ofería tres mil duros y no vaig escoltarlo; calculeu!

LLUIS Qué vas tenir que fer ahir?

COL. Vaig anar a casa 'l marqués de Fluviá pera veurer si sabían algo d' una mala noticia que m' havian donat. Si lo que 'm passa á mi no passa á ningú!... Creyeume.

LLUIS ¿Qué pot ser has renyit ab la Titella?

COL. Justament allí m' havían d' enterar!... ¡'N clavas unas!

JULIO ¿Quí es la Titella?

COL. Deixal á n' aquest!

LLUIS Una florista de Sarriá que á n' ell li diu 'l ratolí.

(*Julio esclata á riurer.*)

COL. Si que m' ho diu.

LLUIS Una Venus ab cotilla que li posa diariament la flor en 'l trau.

COL. Lo millor de la Rambla.

JULIO Be... encara no has dit qué es lo que 't passa.

COL. Homes... que m' han assegurat que l' Obdulia, ma cosina, 's casa.

LLUIS No he sentit á dir res.

JULIO Ni jo.

COL. Si per casa 'l marqués també corra.

JULIO A propósit: ¿Qu' hi havía l' Ernesto á casa 'l Marqués?

COL. Sí. Va cantar un tros de Lohengrin. Quatre notas, sis galls. No sé com no ho coneixen que Deu no 'ls crida per aquest cantó. Jo vaig cantar 'l duo del Faust ab l' Eduvigis Masriera... un éxit!... 'M volían acompanyar á casa ab atxas! No es broma no.

JULIO Dimoni!

LLUIS Va estar lluhit?

COL. Fuig, home! *Crème* de debó, mitxa dotsena. Si ja no dona gust anáá 'n lloch. 'L dia que m' entado 'm vesteixo com 'ls altres. Pero, l' Obdulia!... l' Obdulia es lo que 'm preocupa!

LLUIS 'M sembla que 's diría més.

JULIO Una xicota rica com ella!

COL. Millonaria y divina! Per xó 'l papá 'n te la culpa. Fa mes de quince días que may li callo que vinga á demanarla á l' Arturo, y ell res; com si sentís plourer. Si aixó es cert ¡ves que dirán aquells!... Demá agafo 'l tren y me 'n vaig á París; vuy parlar ab ella.

LLUIS ¿Que t' havía donat paraula?

COL. No, pero quan va ser aquí, fa cosa de tres anys, sempre li deya cosas, y una nit, en 'l Liceo, li vaig tenir tota la funció 'ls gemelos ficsos, qu' hasta 'm pensava que m' hauría sortit un mal lleig al nas.

JULIO Me 'n recordo.

COL. Si.. home!... si hi vaig portar un aparato no sé quan temps!

LLUIS Y l' Arturo ho sabía que tu la volías?

COL Sí, home... si ho veya!

JULIO Be... pot ser no es vritat.

COL. Prou que m' ho dirá l' Elvira. Lo que sento que no 'm puch esperar, sino aquella ja haurá plegat. (*Mira 'l rellotje*).

LLUIS Jo no sé d' altre casament que 'l dé l' Oscar.

COL. Qué dius!... Don *Giovani* 's casa?... Donchs, y...? vaja apaga!

LLUIS Aixís m' ho escriu desde París.

COL. Y será ab alguna estrella de *varietées,* com 'l nevot de Don Pau. Y á propósit. ¿Sabeu si ha arrivat?

LLUIS 'N Faustino?

COL. Hauría jurat véurel entrar al Hotel de las Quatre Nacions. Si fins estava per cridarlo.

(*Don Pau foro dreta.*)

LLUIS Mira... aquí tens 'l seu tio que t' ho podrá dir.

ESCENA III

Mateixos. D. PAU, després TOMAS

D. PAU Hola, senyors!

LLUIS ¿Qué tal, Don Pau?

COL. Escolti. ¿Qu' ha arrivat 'n Faustino?

D. PAU ¿'N Faustino? ¿Quí l' ha enganyat?

COL. (Vaja... planxa!) Jo, que ja ho he fet correr per tot.

LLUIS Tú, si que, per guardar un secret, no tens preu.

COL. No 'n sé; la vritat.

D. PAU Y qu' ha estat malalt?... Vuyt dias sense veurerl!

COL. Gracias qu' hagi pogut venir. L' altre dia, en 'l cruce del carrer de Fernando y Aviñó, anant com un llamp ab la máquina, se m' agarra un gos á n' aquesta pantorrilla, duhentlo penjat més de cincuanta metros.

D. PAU Vagi ab cuidado. Jo, ara arrivo de lá torre.

LLUIS Sol?

D. PAU Es lo mateix. (*Fent un suspir.*)

COL. En 'l mon no podém serhi dugas vegadas, Don Pau.

D. PAU ¿Qué vol ferhi? ¿Diu que l' Elvira ha sortit? (*A Lluis.*)

LLUIS Sí... nosaltres l' esperavam; que 'l jove m' ha demanat pera presentarlo.

D. PAU Ja 'l conech... Julio Montgrós. ¿Vosté está bé? (*Dantli la ma.*)

JULIO Perfectament, á lá seva disposició.

LLUIS L' Arturo diu que també ha sortit á donar uu passeig ab bicicleta.

D. PAU Ab la Sofía?

LLUIS Sí.

COL. Aixó ja no 's pregunta. (*Intencionadament.*)

D. PAU ¿Per qué? mala llengua!

COL. Ah! per res... per res.

D. PAU (*A Lluis.*) Ja sab que l' Oscar arriva avuy?

LLUIS Avuy?

D. PAU Oh! y ja podría ser aquí, perque ve ab 'l correu de Madrit, hont ha tingut de trasladar alguns valors desde París.

LLUIS Y ¿vol dir que vindrá aquí? ¿á n' aquesta casa?

D. PAU (*Butxacajant.*) Crech que porto la carta á sobre.

JULIO (*A Lluis.*) (¿No sents?)

LLUIS Calla home!... Quín descaro!)

COL. (Es molt atreviment!)

D. PAU Miris. (*Llegint.*) «Al bajar del tren iré á casa Don Arturo.»

COL. Vaya si ho diu... (*Mirant per sobre l' espatlla de D. Pau.*)

D. PAU Be... ¿qué te de particular?

COL. No, sino que...

(*Colombiano riu maliciosament.*)

D. PAU Be. ¿Per qué riu, vosté?

COL. Ay... Ay... que no puch riurer?

LLUIS ¿Ja ho sab que 's casa?

D. PAU Quí? l' Oscar?

COL. No ho sabía? (Jo tampoch.)

D. PAU No pot ser.

LLUIS Esperis; que, al igual que vosté, duch la carta á sobre.

COL. Ensényali... ensényali... Y escolti: ¿qu' ha sentit á dir si 's casa l' Obdulia?

D. PAU Sí... l' Obdulia, si.

COL. Con qu' es cert?

LLUIS (*A D. Pau.*) Miris. (*Llegint.*) «Te anuncio mi próxima union con una joven que te darè á conocer muy pronto.»

COL. (*A D. Pau.*) Be, pero...

D. PAU (*Sense ferli cas.*) Vamos, no ho crech.

COL. Be, pero y...

D. PAU (*A Lluis.*) Será una broma d' ell.

LLUIS Si es broma ..

COL. Be, pero, y no sab qui es 'l pretendent de la meva cosina?

D. PAU No. L' Arturo diu que 'ns prepara una sorpresa. Que tots el coneixém.

COL. (Vols jugar que 's refereix á mi?... L' Arturo sab que jo... si, vaja!)

D. PAU Donchs, no ho crega, Lluis; si fos cert, jo ho sabría.

(*Tomás foro dreta.*)

TOMAS 'L senyoret Oscar.

D. PAU Miris...

LLUIS No 'n parli.

JULIO Anémsen, Lluis. Ja tornarém un' altra hora.)
LLUIS Si... y no temis.)

ESCENA IV

Mateixos. OSCAR

OSCAR Oh!... Cuánto bueno! (*Deixant l' abrich sobre una cadira.*) D. Pau! Lluis, Julio, Colombiano! (*Dant la ma á tots y per últim un abrás á Colombiano.*)
COL. Caríssimo!
D. PAU ¿Arrivas bo?
OSCAR Perfectament. Ja sé que tots son fora.
LLUIS Y ara 'ns aném nosaltres.
OSCAR De debó?
LLUIS Ja fa rato que som aquí.
COL. (Quant més hi penso, més me 'n convenso.)
LLUIS (*A Colombiano.*) ¿Que 't quedas?
COL. No, que vinch.
LLUIS Don Pau... (*Oferintli la ma.*)
D. PAU Lluis... ja sab...
LLUIS Oscar... (*Idem.*)
OSCAR Hem de veurerns; vina al Circol,
LLUIS Está be.
JULIO A reveurer.
COL. Adios noy. (*A Oscar.*) Adios Don Pau.
OSCAR Adios, terrible.
D. PAU Adios, Colombiano.
(*'S dirigeixen foro dreta.*)
COL. (*A Lluis y Julio.*) Ja 'm penso qui es 'l nuvi de l' Obdulia.
LLUIS Sí?
JULIO Qui?
COL. Jo. (*Julio y Lluis esclatan á riurer.*) No sé 'l qué os fa riurer.

ESCENA V

D. PAU, OSCAR

(*Oscar s' assenta á la marquesita y encen un puro. D. Pau al centro.*)

OSCAR Bueno. Ja soch aquí.

D. PAU Gracias á Deu.

OSCAR 'M creya regresar molt abans, pero... allá que passa...

D. PAU Ja ho crech... Paris!... la patria de las *Nanás* y las (5) *Henriettes*! *¡Blancos luceros que iluminaron con su luz querida la dorada mañana de mi vida!*

OSCAR Soberbia terra!... ¿Eh, D. Pau?

D. PAU Oh!... (6) *¡Chateau rouge!* ¡*le cassinó*! ¡Versa lles! ¡quíns dias!

OSCAR Diga millor: ¡quinas nits!

D. PAU En el meu bon temps hi vaig coneixer una (7) *chanteuse*!... la Bambulá! ¡Quína dona!

OSCAR La Bambulá?

D. PAU Ja deu ser morta!... Fa tants anys!... Parlém, parlém d' altras cosas, si no vols que m' agafi la nostalgia d' aquell gran país. M' acaban de donar una noticia que per lo absurda no li he donat crédit.

OSCAR Y aixó?

D. PAU M' han dit que 't casavas.

OSCAR Donchs, no l' han enganyat. 'M caso.

D. PAU 'T casas?... pues... y l' Elvira?

OSCAR L' Elvira ha de compendrer que seguir es un compromís. Un día podría l' Arturo...

D. PAU Pero, aixó ho podías haver pensat abans... en fí, tu t' arreglarás.

OSCAR Recordis de lo que vosté m' ha dit mil vegadas, y es que, quan era jove, ab l' amor sempre prenia bitllet de ida y vuelta.

D. PAU Pero l' Elvira no es com las grisetas del Passatje (8) *Jofroy* ni las *cocóts* del Hipódromo. Y lo mes sensible es qu' encara está enamorada de tú.

OSCAR Encare!... Aixó vol dir qu' un dia ó altre hauría deixat d' estarne?

D. PAU No n' ha d' estar pas tota la vida.

OSCAR Vosté no creu ab rés!...

D. PAU Casi be. Pero, ¿qué se te 'n dona qu' un día ó altre hagués deixat d' estarne?... No te 'n desprens?

OSCAR Es que vosté parla ab tésis general; y segons las sevas teorías, la meva futura, qu' es un ángel...

D. PAU Un ángel?... pitxor!... com que tindrá alas, volará més facilment; com va volar la meva Eugenia; també era un ángel de la mateixa ganadería.

OSCAR Vosté, á la seva senyora, va donarli motius.

D. PAU Acás tú no 'n donarás á la teva?

OSCAR Jo li puch assegurar... jurar...

D. PAU Calla, calla!... no juris ni asseguris res, ni vulgas fer veurer que 'l mon es millor de lo que ho es en realitat. La austera virtut del temps dels cenovitas va desapareixent ab las últimas ratxas del sigle qu' agonitsa. L' emperador Carlos V avuy, no moriría á Yuste, ni Lucrecia cometería la ximplesa de suicidarse, després d' esplicarli al seu marit que l' havía seduhida Sexto Tarquino. Desenganyat, Oscar, l'humanitat es un defecte andando y no me la santifiquis perque la conech més que tú.

OSCAR Donchs, ¿qué s' ha de fer?

D. PAU Lo que ja 's fa; una capa mal tallada, fins que s' estableixi un nou régimen adecuat á las aspiracions modernas, ja qu' es del tot impossible pensar en una modificació en sentit de perfeccionament, del que n' anem fu-

gint més cada día. ¿Pensas tú que 'm creuré qu' abaixas 'l cap al jou del matrimoni per sentimentalisme? ¿Qué juguém que la nuvia es rica?

OSCAR Millonaria.

D. PAU Qué tal?... ¿Oy qu' has pensat en renovar aquella vida sibarítica que va costarte l' inmens caudal que vas heredar dels teus pares?

OSCAR Tan com això...

D. PAU Mira... jo soch d' aquells rectors que 's recordan de quan eran escolans, y això m' impideix de parlarte com deuría. Pero lo que jo no haguera fet may, es tenir 'l cinisme de tornar á n' aquesta casa.

OSCAR Es que vosté no sab lo millor.

D. PAU Y qué es 'l millor?

OSCAR 'M promet guardar 'l secret? Es una condició imposada per 'l que mana en la meva nuvia.

D. PAU Digas.

OSCAR La meva futura es la germaneta de l' Elvira.

D. PAU (*Molt sorprés.*) Qué?... l' Obdulia!

OSCAR Aixís vaig quedar jo al tenirne coneixement; pero 'l primer pas era donat y no era ocasió de retrocedir. Vareig escriurer á Don Arturo com á tutor y curador qu' es de la seva cunyadeta, y als quatre dias rebía la contestació concedintme la seva ma y encarregantme 'l silenci fins qu' ell m' ho indiqués.

D. PAU Tens osadía! ¿Y cóm la vas coneixer á l' Obdulia?

OSCAR La superiora es germana del meu principal, y vareig ferli varias visitas, que, poch podía pensar jo las consecuencias qu' han portat. ¿Hi veu ara la rahó d' haver tornat á n' aquesta casa? Tinch de formar part de la familia...

D. PAU Hóme, m' agrada la teva calma! Tractas aquest assumpto com la cosa més natural y corrent.

OSCAR No hi veig gran cosa de particular.

D. PAU Oh!... j.!... ja!... Si no sé pas ahont anem!... Y jo judico ab massa rigor á la societat actual!... rigor, eh? Donchs 'm quedo curt!... molt curt!... ¡Pobre Elvira!... Ella que se 'm queixava de no haver rebut més qu' una carta teva.,.

OSCAR Per cert que no la va contestar.

D. PAU Y pot ser li darás la noticia tu mateix en persona?

OSCAR A n' aixó vinch. Sols que si tarda gayre, me 'n hauré d' anar á l' oficina, pero tornaré luego.

(Ruido de veus y riallas.)

D. PAU Mira... ara la tens aquí.

OSCAR Millor.

D. PAU Y no t' impressiona 'l pas que vas á dar?

OSCAR Encara 'm fará riurer.

D. PAU Tens la cara molt groixuda!

OSCAR Don Pau... (*Ab dolsa reconvenció.*)

D. PAU Ja sabs que dich lo que sento.

OSCAR Pensi que vosté, quan jove...

D. PAU Sí, sí, també li tenía; lo que no impideix que tu li tingas cent, no!... mil vegadas més encara!

ESCENA VI

Mateixos. SOFIA, ARTURO

(Entran rihent foro dreta en traje de ciclistas.)

OSCAR No es ella.

D. PAU (Quins altres!)

SOFIA (*A Arturo rihent.*) Calla, home. calla!... Mira á Oscar.

(*Deixantse anar cansada sobre la marquesita. Arturo dona la ma á Oscar.*)

ARTURO ¿Ja de tornada?

OSCAR Ara mateix.

ARTURO (*A Oscar.*) (¡No diga rés.) Y vosté Don Pau?

D. PAU Mirat, ara arrivo de la torre, hont he passat 'l dematí.

SOFIA ¿Ab alguna baylarina?

D. PAU Per Deu, Sofía!... vosté es incorretxible!

SOFIA Ah, que ho endevino!

ARTURO No volém saberho. Seguin.

SOFIA Vosté, Don Pau, aquí; prop meu.
(*Senyalantli lloch en la marquesita.*)

D. PAU Que vol fer la meva conquista?

SOFIA No se 'n fihi.
(*D. Pau s' assenta al costat de Sofia: Oscar primer terme dreta y Arturo al mitx cama assí cama allá.*)

ARTURO ¿Qu' ha donat la volta per Madrit?

OSCAR Sí.

ARTURO Avuy també arriva l' Obdulia en 'l tren de Fransa.

OSCAR Ah, si?

ARTURO He aprofitat la coyuntura de venir una família amiga. La caso. (*Tocant á Oscar ab dissimulo.*)

OSCAR Ah, sí?

D. PAU ¿Y, quí es el nuvi? (Seguim la comedia.)

ARTURO No puch dirho. Es una sorpresa que guardo, principalment per l' Elvira, que 's quedará veyent visions, y qu' ha d' agradarli molt, per ser l' interessat un dels seus amichs més predilectes.

SOFIA (Qué li sembla, Don Pau?)

D. PAU (No 'm sembla res.) (*Ab mal humor*)

SOFIA Oh!... Y avuy n' es día de sorpresas.

ARTURO N' hi ha algun' altra?

SOFIA ¿Ja te n' has olvidat?... 'n Faustino.

D. PAU *(Sorprés.)* Qué?

ARTURO Tens rahó. Te 'n Faustino aquí.

D. PAU Vetaquí lo que m' ha dit 'n Colombiano.
(Alsantse.)

ARTURO A nosaltres 'ns ho acaba dir 'l baronet de Lastra que l' ha vist saltar del vapor.

D. PAU Ja 'm preparo p' els *sablassos*!... perque no crech qu' ensenyant de montar als (9) *Yankees*, hagi pogut adquirir gayres mils (10) *dollars*.

OSCAR Deixis saqueijár un poch la bossa... no siga avaro.

SOFIA ¿Qué 'n fará de tans dîners?

D. PAU Prou que 'ls trovará.
(Arturo s' aixeca y va detrás de la marquesita.)

ARTURO (A *Sofía.*) ¿Vols cordarme aixó?
(Sofía s' aixeca y li arregla 'l coll de la garibaldina.)

SOFIA *(Tot cordant)* Ve de Marsella; va desembarcar á (11) *Saint Nazaire*, donant la volta per Paris. *(Sofía 's torna á sentar y Arturo 's queda apovat en 'l respaldo de la marquesita.)*

D. PAU Haurá volgut, al regressar á Europa, visitar 'l *Waterloó* de la seva fortuna.

ARTURO *(A Oscar.)* ¿Vosté no 'l coneix?

OSCAR No.

D. PAU ¡Vaya un calavera!

SOFIA No fa mes qu' acreditar la marca de fábrica.

D. PAU Gracias.

ARTURO No diga...

OSCAR *(á D. Pau.)* (Pensi ab la Bambulá.)

D. PAU (¡Ab un rabe freijit!)

SOFIA Don Pau pert la memòria.

D. PAU S' erra... pero jo vaig saber nadar y guardar la roba. Ell, al revés; un colegial ho hauria fet millor. Y luego... un carácter tan mogut!.

Sempre disposat á anar á cintarassos com un caballer de l' edat mitja.

ARTURO Pero s' ha de confessar que te un gran cor.

D. PAU Las grandesas de cor avuy no 's cotisan.

OSCAR Ja es una gran cualitat.

SOFIA Y molt simpátich.

ARTURO (A *Oscar.)* Ab l' Elvira encara no 's deuhen haver vist.

OSCAR No.

ARTURO Veyam... S' ha empenvat en domar un tronch que necessita una ma de ferro.

SOFIA ¿Que tens por de quedar viudo?

ARTURO Ja volia dir jo!...

SOFIA No temis.

D. PAU (*mirantsels*) (¡Y 'm diuhen cínich á mi!)

OSCAR Ab 'l permís de vostés m' arrivaré al despatx. Passarían ánsia. (*S' aixeca; D. Pau fa 'l mateix Arturo s' hi acosta.*)

ARTURO Hem de parlar.

OSCAR Tornaré. (*va á la marquesita á dar la má á Sofía.*) Sofía...

SOFIA Adios, Oscar. (Y preparis p' el temporal.)

OSCAR Que?)

SOFIA Jo entro á cambiarme 'l traje. *(Aixecantse.)*

ARTURO Y jo vaig á fer 'l mateix.

D. PAU Yo, esperaré á l' Elvira; tampoch tinch rés que fer.

SOFIA D. Pau... (*dantli la má.*)

D. PAU Als peus de vosté... bala de vidre.

SOFIA Bala de vidre... *(rient.)*

D. PAU ¿Que no ha sabut rés del General?

SOFIA *(Rient.)* Noticias negras!... ah... ja... ja...! Arturo, hasta luego *(S' en va rient foro esquerra.)*

ARTURO Adios. (*á D. Pau.*) A vosté encara 'l trovaré aqui.

D. PAU Es facil.

ARTURO (*dant la má á Oscar.*) Repeteixo.

OSCAR Adios, Don Arturo. (*S' en va talarejant segon terme esquerra.*)

ESCENA VII

D. PAU, OSCAR luego TOMÁS

OSCAR Bueno... Jo també me 'n vaig.

D. PAU ¿Qué t' ha dit la generala?

OSCAR Res... que 'm preparés pel temporal. Don Arturo l' haurá enterada.

D. PAU ¿Qué 't sembla?... Y, que segons la meva opinió, será ferm!

OSCAR Aferrarém velas y darém la popa al vent.

D. PAU ¿Es dir que persisteixes?

OSCAR Veurá... vosté 'm faria fer tart.

(*mitx mutis.*)

D. PAU ¡Ets un canalla!... ¡Sí, un canalla!... Jo t' ho dich.

OSCAR Vamos, que 'l paper de predicador de moral li senta molt malament. Recordis de la seva *chambre á garçon*... Dels días de la seva juventut borrascosa...

D. PAU Per xo puch parlar ab mes coneixement de causa.

OSCAR ¡Vamos home!...

D. PAU ¿Y no tems que l' Elvira?...

OSCAR Tota imprudencia per part d' ella, redundaría en perjudici seu.

D. PAU ¡Ves... ves!...

OSCAR Es dir que tinch vedat contraurer matrimoni? Home, fora 'l primer cas.

D. PAU Podias ferho, pero may ab la germana de l' Elvira.

OSCAR Si m' agrada...

D. PAU Lo que t' agradan son 'ls seus millóns.

OSCAR També, també.

D. PAU Tens sort qu' es un assunto aquest que no vol soroll.

OSCAR De modo, qu' are que tinch ocasió de reconstruhir la meva fortuna, haig de renunciarhi per consideracións que pot convertir en irrissorias, un nou capritxo de l' Elvira!...

D. PAU ¡Un nou capritxo! ¡Cuidado qu' ets vil!...

OSCAR ¡Home, Don Pau!... vosté abusa de la seva posició respectable.

D. PAU Es que las vostras malhadadas relacións, no varen ser fillas de cap capritxo de l' Elvira. Ella es honrada; de sentiments delicadissims, y no podía adivinar may que arrivés á sentir per tú una passió com la que desgraciadament experimenta. Va agafarte per instrument de la seva gelosía, ab l' idea de despertar á l' Arturo de las sevas censurables distraccións, y s' ha trovat presa en la trampa per ella mateixa construida. Colocada entre 'ls polos del indiferentisme de l' un, y las atencións apassionadas de l' altre, la seva esquisita sensibilitat poch va tardar á inclinarse al de mes intensitat magnética, sense ni darsen compte. ¡Ah!... pero estich mes que persuadit de que sols has sigut, y segueixes sent, duenyo de la part espiritual de l' Elvira... de res mes... pues m' ha jurat, y ella no jura may en fals, que sols la mort del seu marit y la sanció de l' iglesia podría ferte duenyo absolut de la seva persona.

OSCAR No li dich lo contrari; lo que quita tota gravetat á la cosa.

D. PAU Per los que sols deu importancia al fanch; á l' escoria si; per los que tenen cor y sentiments delicats, no; per aquestos la gravetat aumenta, ja que 's tracta d' una dona encara digne.

OSCAR Yo no desisteixo.

D. PAU Donchs, pot portarte consecuencias fatals.

OSCAR ¡Ca!... Ella es orgullosa y tot lo mes que fará será despreciarme.

D. PAU La dona es un problema, y además, l' Elvira es un carácter.

OSCAR A n' aquest cas, impotent. Desenganyis, Don Pau... las mevas relacións ab la dona de Don Arturo, no han passat, com vosté ha dit molt be, de la categoría embrionaría. Frasseología mes ó menos apassionada que tot lo valor que se li puga haver donat, desapareixerá á la noticia del meu enllás ab la seva germaneta; de modo, que si ella compren 'ls seus interessos, encara ho hauría d' apoyar.

D. PAU Lógica que corre 'l perill d' estrellarse contra l' amor que 't professa, y que pendrá aquest mes proporcións aixís què 's vegi contrariat.

OSCAR Ya li passará.

D. PAU Molt ho dupto.

OSCAR Vosté, qu' es 'l seu conceller y te esperiencia, li fará compendrer la rahó.

D. PAU ¡Si 'm creyés ray!... faria mes encara.

OSCAR ¿Qué?

D. PAU Lo qu' has dit abans: ¡despreciarte!... y además, dur un ciri á la Bonanova.

OSCAR No veu que 'n 'l mon tot es comedia?

D. PAU Deu fassi qu' aquesta no degeneri en drama.

OSCAR ¿Trágich?

D. PAU Tal vegada.

OSCAR ¡Vamos... Passiobé, *Sabio Mentor*!

(*Tomás foro esquerra.*)

TOMAS Ha arrivat la senyoreta.

OSCAR ¡Ara si que 'm sab greu! (*Mirant 'l relotje.*)

TOMAS Ha fet parar 'l carruatje á l' entrada del jardi.

OSCAR ¡Ah!... Aixís 'm deixa la sortida expedita. Tornaré luego.

D. PAU ¡Oscar!.. ¡Oscar!...

OSCAR No tinga por; la sanch no arrivará al riu. (*S' en va foro dreta.*)

D. PAU ¡Aquest desvergonyiment no te preu!... ¡Y, pensar que vaig ser jo qui va durlo á n' aquesta casa!... Si l' Elvira s' ho prengués ab indiferencia, menos mal. Pero, ¡cá!... l' estima y Deu sols sab ahónt arrivarem! Aqui está ella.

(*Elvira elegantissíma abtrage de guiar, primer terme esquerra. Al entrar 's treu sombrero y guants y ho deixa sobre 'l piano.*)

ESCENA VIII

D. PAU, ELVIRA després TOMÁS

D. PAU Ya tenim aqui á la diosa.

ELVIRA ¿¡Don Pau!... Ya ha vingut de la torre?

D. PAU Fa poch que n' he arrivat.

ELVIRA ¿L' tiro está á punt?

D. PAU Casi. Falta colocar 'l blanco.

ELVIRA Avisi quan estiga; tinch ganas de ferhi alguns disparos.

D. PAU Sembla qu' arrivas fatigada.

ELVIRA ¡Calli, home! un dels caballs del tronch, no sé si d' estar massa encuadrat, ha agafat uns resavis que jo 'ls hi tinch de treurer, ó té de trencarme 'ls brassos!

D. PAU ¡Pobre bestia!... ¡prou te 'l plet ben perdut!

ELVIRA ¡No he vist animal mes fret de boca! Miris com m' ha posat las mans.

D. PAU Y tal. Semblan dugas rosas malmesas pe 'l vent.

ELVIRA ¡Adulador! Donchs, miris, m' ha fet suhar. (*Agafa 'l vano de sobre la taula y se senta en la marquesita.*) ¿Per qué no seu?

D. PAU Aixís 't contemplo millor.

ELVIRA ¡Ay, Don Pau!... ¡Ja soch vella!

D. PAU Ab *b* alta.

ELVIRA ¡No, no!... ¡Horroritsis!... Ahir vaig cumplir vint y vuyt anys.

D. PAU ¡Qué dius!... Casi m' atrapas á mi.

ELVIRA Deixis de bromas. ¿Vol pendrer algo?

D. PAU ¿Tens absenta?

ELVIRA De la mellor marca. Avisi. (*Senyalantli 'l timbre que D. Pau toca.*)

D. PAU 'N Lluis ha estat aquí.

ELVIRA ¿A darli algun sablasso?

D. PAU No. Acompanyava á Julio Montgros. ¿No 'l coneixes?

ELVIRA De vista. Ya sé que te de presentarmel. (*Tomás foro esquerra.*)

TOMAS ¿Demanan?

ELVIRA Absenta. (*Tomás se 'n torna.*) ¡Pobre jove!... Ahir en 'l Liceo no 'm perdia de vista.

TOMAS Deu esperar la cayguda del ministeri.

ELVIRA *L' turno de los partidos.* ¡Q ian equivocat está! Vaig tenir la debilitat, ó no sé qué, de escoltar al qu' ara es á Paris al veurem humillada per l' Arturo; pero, no ha de sucsehir may mes; y per retrocedir daria tot quant posseheixo.

D. PAU ¿Y vols dir que l' Oscar no podrá may alabarse?...

ELVIRA ¿De qué? (*ab altivés.*)

D. PAU Es que si ho fés, 'l mon se"l creuría.

ELVIRA Es que si ho fés... si per vanitat arrivés á ferho, li costaria la vida!... Y miris... fassim l' obsequi de no parlarme d' aquest home; vuy que s' acabi! Ab dos mesos d' estar á Paris, m' ha enviat una carta.

D. PAU Que no vas contestarli.

ELVIRA ¿Cóm ho sab?

D. PAU Per ell; ara acaba de sortir d' aqui. (*Tomás surt foro esquerra deixa 'l servey á la taula y se 'n torna*)

ELVIRA ¿Ell?... ¿Es dir qu' ha arrivat?

D. PAU Ya 't dich.

ELVIRA ¿Y no ha pogut esperarme?... ah... ja... ja... (*Rient forsadament.*)

D. PAU Tornará.

ELVIRA Que no torni perque no 'l rebré.

D. PAU ¿Ah que sí?

ELVIRA Ja veurá.

D. PAU (¡Pobre Elvira!) ¿Ets servida? (*dantli la copa.*)

ELVIRA Hi apuntaré 'ls llabis.

D. PAU Sí, qu' aixís sabré 'ls teus secrets. (*Elvira beu.*)

ELVIRA Tinga; y sabrá que ab mi l' Oscar ha acabat del tot.

D. PAU Veyám. (*Beu*) No ho trobo.

ELVIRA Tinch molta torsa de voluntat jo, Don Pau.

D. PAU Res no tens. Y creu que ho voldría; perque si fins ara 'l teu marit no ha sospitat rés, demá...

ELVIRA ¡L' meu marit!... ¿Acás no te ell la culpa de tot? ¿Quinas atencions m' ha tingut may? Si no hagués sigut per vosté que m' ha acompanyat per totas parts,.. que s' ha adelantat als meus desitjos, hauría semblat un aucell perdut; y luego... lo que fa ab aquesta Sofía, escudat ab lo seu parentiu; que si vol, no será res, pero que fereix 'l meu amor propi, posantme en ridícul als ulls de tothom!... y, no obstant, de tots aquets que ho veuhen, ni un tan sols te 'l valor ó l' abnegació de recriminarlo.

D. PAU Si 'ls que ho haurían de fer son reos del mateix delicte.

ELVIRA Qu' es trist, Don Pau, y á cuántas consideracions 's presta!

D. PAU A totas las que vulgas. Pero es un mal que no te cura. L' home d' avuy s' ha imposat obligacions desacordes ab sos instints de fiera... de fiera, sí; la lutxa de la voluntat y 'l

cor s' ha fet ja fatigosa, y aquella va entregantse descaradament, cansada d' aquest etern pujilato.

ELVIRA Pero això es horrible!

D. PAU Horrible y verdader! y lo qu' es pitxor: incurable! Las creencias religiosas únich freno del vici, s' han acomodat á gust de las conciencias, y això ja no s' encarrila. Tu podrás conseguir respecte al teu marit, que no 's diga Sofía, pero 's dirá Pepa ó Joana ó dimonis; y tocant á tú...

ELVIRA ¿Qué?

D. PAU Que de l' Oscar ja no te 'n desprens.

ELVIRA Es...

D. PAU ¡Que no!... que no te 'n desprens.

ELVIRA Ara 'm faria enfadar...

D. PAU Un afecte verdader com 'l que m' has confessat sentir pel aquest home, no 's fon aixís com un grumoll de neu. Y pitxor si ell reb ab indiferencia la teva determinació d' acabarho, que pot ser li rebi.

ELVIRA Això de que li rebi...

D. PAU ¿M' promets no parlar á ningú de lo que vaig á dirte?

ELVIRA Li prometo.

D. PAU L' Oscar 's casa,

ELVIRA ¿Qu' está de broma?

D. PAU T' repeteixo que 's casa.

ELVIRA ¡No 'm fassi riurer!... ¿Y ab qui?

D. PAU Casi no m' atraveixo á dirtho. Ab la teva germana.

ELVIRA ¡Que!... vaja, Don Paul...

D. PAU Ell mateix m' ho ha confessat ara á n' aqui... y.., vaja qu' es cert.

ELVIRA No. Això sería una infamia!

D. PAU De tots modos, la resolució d' Oscar, no ve mes que á secundar 'ls teus propósits. Infamia, no li trovo.

ELVIRA Li repeteixo que sería una infamia; y vosté també li trova, sols que no vol acabar d' exasperarme.

D. PAU 'M fas gracia!... Mentras la carbassa la donavas tu, ho trovavas molt natural; ara que os l' haveu de partir, t' hi revelas.

ELVIRA Be, si no pot ser; si no será!

D. PAU No ho veig com tú. L' Arturo es tutor y curador de la teva germana; li ha concedit la seva ma, y qualsevol recurs que intentessis per desbaratar aquest casament, faría obrir 'ls ulls al teu marit, y pot ser vindrían indigacions que podrían perjudicarte. Ja coneixes 'l carácter de l' Arturo, molt lleuger, molt tot, pero que á la menor sospita *cortaría por lo sano*.

ELVIRA Es que jo no puch consentir semblant humillació.

D. PAU No passa res que no preveyés. Tu vares admetrer los galantejos d' Oscar, no ab mala intenció, ja ho sé; sino per despit. Vares tenir massa orgull per tirarli en cara á l' Arturo la seva conducta, preferint ferli veurer 'l perill de ser pagat en la mateixa moneda, sense reparar en lo perillós del sistema. Vares jugar ab foch, y avuy 't trovas envolta en la flama d' un incendi del que no n' escaparás.

ELVIRA Y si li digués qu' are l' ódic?

D. PAU Ho creuria. L' odi y l' amor son dos sentiments compatibles.

ELVIRA Si vuy que s' acabi: Ara més que may. Pero tinch de ser jo la que trenqui las cadenas; no puch avenirme á que tinga la satisfacció d' haver sigut éll.

D. PAU Crech qu' haurás fet tart.

ELVIRA No... si ell m' estima y bastará que jo li par-

li. Aixó sí... lograt lo meu objecte, haig de ser cruel.

D. PAU 'T miro en una situació molt compromesa.

ELVIRA Ja veurá com jo la soluciono.

D. PAU Si no t' ho impideix la forsa d' aquest nou amor.

ELVIRA Diga capritxo. ¿Qué pot inspirar aquella criatura? Després... si la cosa es clara: no vaig contestar á la seva carta de París, es susceptible, y ha fet una rebequería de las que acostumava á fer moltas vegadas. Pero ara s' ha extremilitat, y aquesta no li perdono. ¿No diu qu' ha de tornar? Deixi que jo li parli, y ja veurá ahont anirá á parar tot aquest castell de cartas.

D. PAU Per la teva malaltía sols hi ha un remey.

ELVIRA Quin?

D. PAU Anémsem á París. Jo conech molt aquella terra; y després de mitx any, ni 't recordarás de la fisonomia de l' Oscar.

ELVIRA No!... Aixó sería una cobardía. Jo vuy veurerl vensut, humillat! Després, sí; després anirém allá ahont vosté vulga.

D. PAU A 'n lloch no anirém!

(Tomás foro dreta.)

TOMAS 'L senyoret Oscar.

D. PAU Mira...

ELVIRA Veu que prompte ha vingut? Deixins sols.

D. PAU Es dir, que l vols rebrer?

ELVIRA No sent que li dich que 'ns deixi sols?

(Anant al trémol á arreglarse.)

D. PAU (*Després de una mirada de conmisseració á Elvira.*) Veurás, donchs, mal casat!... entram aixó al cuarto del tresillo.

TOMAS (Ves qui 'm diu mal casat!... y ell?)

(Agafa 'l servey y desapareix segon terme esquerra. D. Pau s' acosta poch á poch á Elvira.)

D. PAU Preparas las baterías?

ELVIRA *(Sense girarse.)* Aquesta batalla ray, es guanyada.

D. PAU Ab las armas de Cleopatra?

ELVIRA Pero sense la galera ab velas de púrpura, ni voltada de ninfas.

D. PAU A pesar de tot, recordat que Marco Antonio va casarse ab Octavia.

ELVIRA Quan Cleopatra va volguer, Octavia va torná á Roma. Conech aquesta historia.

(Va á sentarse á la marquesita.)

TOMAS *(Surtint segon terme esquerra.)* ¿Faig entrar?

ELVIRA Sí. *(Tomás s' en va foro dreta)*

D. PAU *(Movent 'l cap ab ayre de desconfiansa.)* Hasta luego, donchs.

ELVIRA Hasta luego.

(Després de contemplarla un moment y dirigintse segon terme esquerra.)

D. PAU (Pobre Elvira! ¡pobre Elvira!)

(Al arrivar D. Pau á la porta, s' atura com volguent dirli encar algo; de prompte fa un moviment de resolució y surt.)

ESCENA IX

ELVIRA, després OSCAR

ELVIRA Sí... no es altra cosa. Ha volgut fer una probatura pera mes endevant, pero ha de costarli cara. L' estocada qu' ha tirat al meu orgull ha de pesarli més de 'l que 's pensa.

(Oscar foro dreta.)

Ja es aquí.

OSCAR Elvira...

(Sens deixarlo acostar, Elvira li senyala un assiento.)

ELVIRA Fassi 'l favor de pendre assiento.

OSCAR (*Sentantse.*) (¡Malo!)

ELVIRA Acabo d' enterarme per Don Pau, d' una noticia que necessita confirmació dels seus llabis, per pura curiositat; per saber si coincideix ab una determinació qu' he pres ja fa temps, com es 'l deixar la massa intimitat de las nostras relacions.

OSCAR Es deu referir al meu próxim enllás?...

ELVIRA Si... aixó. (*Ab fingida indiferencia.*)

OSCAR Elvira: Ja sab vosté qu' un día, cegat per la seva extraordinaria bellesa, no vaig medir prou lo improcedent de la meva conducta... Don Arturo es amich, y...

ELVIRA No segueixi; no es aixó lo que li pregunto, ni pretenga darme llissons de moral que no necessito. Vuy saber sols si está resolt á dur á cap aquesta boda.

OSCAR Al fí... la reflexio...

ELVIRA Si; jo també cegada de moment, no per las cualitats de vosté, sino per motius diametralment oposats, vaig admetrer 'ls seus galantejos, de lo que m' arrepenteixo; y la prova de que vaig adelantarme al seu acte... de contricio, la te en no haverli contestat á la única carta que va escriurem desde París. De modo, que he sigut jo la que he donat la primera tirada pera romprer las cadenas que ab vosté 'm subjectavan.

OSCAR Sento que la puga haver molestada...

ELVIRA Molestarme jo?... ¿Y aixó ha pogut arrivar a pensar? ¿Y quan es, quan es la fetxa de la consumació del delicte? (*Ab riurer fingit.*)

OSCAR ¿Del... delicte?

ELVIRA Vuy dir del casament.

OSCAR No sé: s' ha de concertar encara.

ELVIRA ¿Y es molt hermosa la nuvia? ¿Veu?... Es la

meva germana y á penas la conech. Sols una vegada ha estat aquí fa uns tres anys.

OSÇAR Sí... es hermosa.

ELVIRA Naturalment... encarregada de ferli olvidar los meus atractius, que tant ponderava, deu superarme en molt.

OSCAR La seva germana y vosté son com dugas cantitats heterogéneas; que no poden sumarse. Vosté te la bellesa de Diana...

ELVIRA Gracias... gracias... ¿Y pensan viurer aquí?... pot ser fins á casa meva...

(*Ab ira dissimulada.*)

OSCAR A casa seva?... no crech ..

(*Elvira trenca 'l vano en un moviment nerviós*) Qué?... ¿Qué es?

ELVIRA No... rés... que he romput 'l vano: (*Tirantlo sobre la taula.*) Las manufacturas francesas, son cada día més baladís.

OSCAR (¡Ja!) (*Maliciosament.*)

ELVIRA Bueno; sols 'm resta demanarli un favor, al cual no permeto que hi donga errónea interpretació.

OSCAR Ja sab que será una ordre pera mí.

ELVIRA Espero no interrumpirá en lo més mínim las sevas visitas. L' ausencia de vosté á n' aquesta casa, podría donar lloch á murmuracións que vuy evitar.

OSCAR Será obehida.

ELVIRA També crech inútil dirli que las mevas cartas, encara que poch perillosas, las tinch de tenir en 'l meu poder lo antes possible.

OSCAR 'L temps de arrivarme á casa.

ELVIRA (*Alsantse.*) Llavors 'm permeterá qu' entri á donar algunas disposicions.

OSCAR (*Fent lo mateix.*) Com vulga. No sé si dech oferirli la ma...

ELVIRA (*Molt violenta.*) ¿Per qué no? Aixó daría

mostra d' estar ressentida, y jo no tinch cap motiu d' estarne... al contrari.

OSCAR (*Després de contemplarla intencionadament y ab to de franquesa.*) Adios, Elvira... (*Elvira lo mira reprensiva y Oscar cambia 'l to ab respecte.*) Als peus de vosté!

ELVIRA Li beso la ma.

OSCAR (*Dirigintse foro dreta.*))Aquesta dona encara sera meva.)

(*Al arrivar á la porta saluda ab una inclinació de cap á la que correspon Elvira ab altivesa. Al desapareixer Oscar, 's deixa caurer en la marquesita tapantse la cara ab las mans per ocultar las llágrimas. Don Pau surt segon terme esquerra y s' hi acosta ab calma.*)

D. PAU Aquesta Octavia no torna á Roma.

ELVIRA Tinch 'l cor destrossat!

D. PAU Y tenint 'l remey tan á ma!

ELVIRA Ahont?

D. PAU A Parsí; ab mi que no hi corras cap perill.

ELVIRA Ditxós París!...

D. PAU Pitxor per tú!

ELVIRA (*Alsantse resolta*) Aixó no pot quedar aixís!... No ho vuy que hi quedi!... pero, cóm?

D. PAU Fent algun paper ridícul.

ELVIRA ¿Ha escoltat la nostra conversa?

D. PAU Tota.

ELVIRA Aixís, ja haurá quedat satisfet de mi?

D. PAU No. Qui hi ha quedat, ha sigut ell.

ELVIRA No sé per qué.

D. PAU Mira que dirli que segueixi visitante!...

ELVIRA Ja ha sentit perque ho he fet.

D. PAU Perque no t' en pots despendrer.

ELVIRA D. Pau!

D. PAU Ja sabs que jo parlo clar.

ELVIRA Donchs ara s' equivoca.

D. PAU Ab 'ls *achaques* del cor, no m' equivoco may.

ELVIRA Cada hu te 'l seu.

D. PAU Y jo 'ls de tots.

ELVIRA Es dir, que vosté 'm creu capás?...

D. PAU Ara, á cop calent, no 't crech capás de res; demá, ho serás de tot!

ELVIRA D. Pau!

D. PAU Don Pere! Jo acostumo á endevinar fins 'ls pensaments; y á n' aquesta ocasió n' estich seguríssim. A bon segur que, al passar Oscar aquella porta, tu has pensat: tornará!... com volguent dir: No está 'l plet perdut encara. Y ell, com qu' es un murriet que 's pert de vista y t' ha vist las cartas, segur que al mateix temps ha murmurat: seré duenyo dels millóns de l' Obdulia y del amor d' aquesta dona!...

(*Elvira va á interromprerl.*)

No!... no tractis de dissuadirme perque sería inútil. Ah, si jo pogués tornar als trent' anys... qué!... al cincuanta!... Ja li sentaría las costuras á n' aquest brétol á qui vaig treurer de la miseria pagant als seus acreedors al estranger y colocantlo hont está are. Pero 'l bras ja 'm tremola, y per altra part, 'm fa por l' escándol qu' havía de redundar sobre de tú, á qui tan estimo.

ELVIRA Don Pau!.. .(*Ab carinyo.*)

D. PAU Ah!... pero l' Oscar no ha contat ab la *huéspeda*!... 'n Faustino es aquí!

ELVIRA Es aquí?

D. PAU Si. Ja sabs 'l carinyo que á tots vos professa, y qu' es boig per anyadidura; y si s' entera de la cosa, li haurá caigut la lotería á Oscar!... d' aixó no 'n duptis!

ELVIRA 'N Faustino no está autorisat á inmiscuirse en los meus assumptos.

D. PAU Ja s' autorisará ell.

(*Ruido de veus.*)

ELVIRA Calli que venen!
D. PAU Donchs, dissimula.
ELVIRA No tinga cuidado.
(*Arturo y Faustino foro dreta.*)

ESCENA X

Mateixos, ARTURO, FAUSTINO, després, SOFIA

ARTURO (*Seuvalant á Faustino*) Ecce-homo!
D. PAU No 'l demanavas?)
(*D. Pau queda algo separat. Elvira s'adelanta á saludarlo.*)
ELVIRA Faustino!...
FAUS. Elvira! ¡qu' hermosa!... ¡ep! no tingas celos.
ARTURO ¡Y ara!...
FAUS. D' aquell amor volcánich no 'n queda mes que la cendra ab caliu d' amistat pura. Pero amistat á proba de bomba!
D. PAU ¿Y jo? ¿que no soch ningú?
FAUS. ¡Qué veig!... ¡Tio! ¡Als meus brassos!... (*s' abrassan.*) ¡Pero, noy, com t' has tornat! voldría que t' veyés la *Bambulá.*
ART. y ELV. ¿La Bambulá?
FAUS. Sí home!. ¿Ja no te 'n recordas? La cantadora de couplets del Boulevar Sebastopól. Com que he vingut per París, m' he volgut aturar á visitar aquells llochs, teatro de las mevas hassanyas y de las tevas.
D. PAU Calla, calla!
FAUS. Dimoni de Bambulá! vareig toparla á (3) *Chateau d' eau.* També fa com tú; ja comensa á fer avguas. Y no 't dich rés del que 'm va esplicar, calavera!
D. PAU Ves ab qué surt ara!...
ARTURO Be... seyém. (*se sentan.*)

FAUS. A mi no 'm va anar tan bé com á tú.

D. PAU ¿Encara gosas á dirho?

FAUS. Per més que tú vas serhi en época més remota.

ARTURO Y menos perillosa.

FAUS. Y tal!... á mi en tres anvs de vida parisien, se me 'n van anar las tres casas del ensanxe v tots los valors que vá deixarme 'l meu pare; y si no se 'm van quedar ab la pell, va ser perque l' encarregat d' arrancarmela, no 'n va saber prou: Un princep rus á qui he buscat inutilment per totas las cuatre parts del mon.

ARTURO Esplicat, esplicat... ¿cóm va anar allóP... Aquí sols hi varen arrivar noticias vagas d' aquell fet.

D. PAU Y tan vagas...

FAUS. Sencillament: després de la carbassa que va donarme l' Elvira...

ELVIRA Yo, no. L' papá.

D. PAU ¡Qué retreus ara!

FAUS. Be, es igual: 'l papá ó tú; 'm vaig dirijir á París com ja sabeu. Una nit, vareig anar á fer cap á un café *chantant*, quan surt una *divette*, la teva mateixa cara. (*á Elvira.*) exacte!... no he vist rés mes igual.

ELVIRA ¿De veras?

ARTURO ¡Es raro!

D. PAU ¿Que 'l creyeu?

FAUS. Be... ¿qué sabs tú?

ARTURO Digas, digas.

FAUS. ¡Vareig quedar encantat! Li poso siti en tota regla; pero la plassa 's resistia á pesar d' empleari 'ls projectils de la meva elocuencia, fentse precis ja al últim...

D. PAU Empleari 'ls de las casas del ensanche...

ARTURO Y 'ls dels valors en cartera.

FAUS. ¿Qué voliau que fes? Pero tot va resultar infructuós! No 'm va quedar altre remey que casarmhi.

ARTURO (*Rient.*) ¿Ab la *divette*?

ELVIRA (*id*) ¡Jesus!

D. PAU ¡Boig!

FAUS. Lo pitxor que vaig ferho ignorant que hi hagués un princep rús concurrent al seu *camerino*, que ja m' ajudava á portar la creu del matrimoni, abans de carregarmela á coll. (*Arturo riu á carcajadas.*)

D. PAU Bah, bah... bah...!

FAUS. Be, tio!... no t' esgarrifis!... que la *Bambulá* va esplicarmen de tú...!

D. PAU Ditxosa *Bambulá*!

ARTURO Segueix, segueix l' historia.

FAUS. Bueno donchs. A mi ja m' havian avisat de que hi havia *russos* á la costa, pero no ho vaig voler creurer fins als postres d' un dinar al bosch de *Boulogne* ab quatre amichs entre 'ls que hi havia 'l princep que va tenir la desfatxatés de clavarmho pels vigotis.

ELVIRA ¡Jesus!

ARTURO Pot ser no era vritat.

FAUS. Sí, home... si hasta va ensenyar un *anyadit* d' ella que duya á la butxaca.

D. PAU ¿Y no vas matarlo?

FAUS. Als cinch minuts estava atravessat de part á part sobre l' arena del bosch.

TOTS Bravo!

FAUS. Oh!... era jo 'l de terra y atravessat.

TOTS ¿Tú?

D. PAU ¿Donchs, y aquesta fama de gran tirador?

FAUS. Es qu' allí no era jo qui tirava, sinó 'ls vapors del Jerez y 'l *Champagne* que tenen molt mala punteria. Vaig curar, gracias á la meva constitució de ferro, y després de verificat 'l divorci ab la *divette*, vaig recorrer Fransa, Italia, Alemania, Russia, buscant aquell home que pareixia que se l' havia tragat la terra. Va arrivar als meus oidos que s' havía embarcat

pel Nort-America, y alli vareig dirigirme recorrentho tot també inutilment, quedantme per ultim á Nova-York, ahont, per no enviarte á buscar quartos, vaig montar un picadero per guanyarme la vida.

D. PAU Vas fer perfectament.

ELVIRA Don Pau...

FAUS. Oh!... esperat; qu' ara soch aquí.

D. PAU Prou que tremolo.

FAUS. Ya t' ho faré barato.

D. PAU Yo'm creya que venint d' America, arrivarias rich.

FAUS. T' creus que si haguès vingut rich, hauria fet cap á n' aquest poble de mala mort?

ELVIRA ¿Barcelona, poble de mala mort?

D. PAU Deixeulo!

FAUS. A mi, doneume París, Londres, Nova-York; sobre tot, Nova-York!

ARTURO Ya hi eras.

D. PAU ¿Per qué te 'n movias?

FAUS. L' gobern d' Espanya 'n te la culpa. Hagués ofegat l' insurrecció cubana en 'ls seus principis.

ARTURO ¿Qué te qué veurer?

D. PAU Es boig!

FAUS. Molt. No s' haurian envalentonat los *yankees*, y jo no n' hauria tingut de reventar tres ó quatre, vejentme obligat á passar 'l mar mes que depressa. Pero, os hauria agradat!... era en un (14) *Ale-House*... una cerveseria de (15) *Broadway*, prop del *Manhatan-Club;* un *pólisman* volia detenirme y 'l (16) *Brass-hand* li va aná á parar al sostre y ell de clatell á terra! Ara, que tornin á dir que 'ls espanyols som uns criminals!

(*Sofía segon terme esquerra y dirijintse alegrement á Faustino.*)

ESCENA XI

Mateixos, SOFIA

SOFIA ¿Ya es aqui 'l nort-americá?
FAUS. Hola Sofía! (*dantli la má.*)
(*Sofía va á sentarse á la marquesita al costat d' Elvira.*)
Per cert que li duch un recado.
SOFIA ¿A mí?
FAUS. Vareig trovar al seu marit á l' estació d' *Angulema*, y 'm va dir que desde París li enviaria fondos.
SOFIA Gran noticia!... Oy que 'n necessito.
FAUS. 'M va fer saber que venia de la Yndia.
SOFIA ¿Ab la negrita?
FAUS. Ah!... ¿está enterada?
SOFIA Y tal...!
FAUS. Donchs, no. Ara l' acompanya una japonesa.
SOFIA (*Rient.*) Quin lujo!
ARTURO Género de moda.
FAUS. La negrita se li va morir á *Bombay* de la peste bubónica.
SOFIA Jesus! .. Que no vinga!
D. PAU *Vade retro*!
(*Tots riuhen menos Elvira.*) (*Colombiano foro dreta.*)

ESCENA XII

Mateixos, COLOMBIANO

COL. Ja 'l veig: Faustino! (*corrent á abrassarlo.*)
FAUS. Hola, Tenore!

COL. Ves si ho he dit jo qu' era ell! ¿Y qué tal per America?

FAUS. Molta calor! y moltas (17) ladys.

COL. Rassa anglo-sajona!... ja te la dono! Això de que 'm diguin (18) *Y love you* per declaració amorosa... qué vols que 't digui?... ab l' amor no soch cosmopolita. Vuy article del pais.

ART. D. PAU Bravo! bravo!

SOFIA Reprobado! No soch de la opinió seva.

FAUS. Ni jo.

SOFIA L' *Súmmum* de la moral es la mescla de rassas.

D. PAU Vosté es part interessada... casada ab un fill de la *rubia Albión*...

COL. Don Pau te rahó.

D. PAU Be... ¿Qu' anem Faustino?

FAUS. Si, que m' omplirás la bossa.

D. PAU Ja volia dir jo...

COL. Elvira... T' tinch de fer una pregunta. (*acostantsi.*)

SOFIA Yo tinch de ferni á vosté un' altra. (*Elvira s' aixeca y 's dirigeix pausadament segon terme esquerra.*) (*á Elvira.*) Per qué t' mous? (*á Columbiano.*) Segui. (*Columbiano s' assenta al lloch d' Elvira.*) (*Don Pau 's dirijeix á parlar ab aquesta.*)

FAUS. (*Deixant de parlar baix ab Arturo.*) Quin descuyt!..noys... dispenseume. ¿Y l' Obdulia?

ARTURO Bona. Avuy arriva de París. La caso.

COL. (*á Sofia, per escoltar á l' Arturo.*) Calli!

FAUS. ¿Ab qui?

ARTURO Ab un jove distinjidissim que prompte sabrán qui es.

COL. (Cóm 'm va 'l cor!)

SOFIA Escolti...

COL. Calli! dona!

ARTURO Y en celebració de lo cual, demá darém una petita reunió de familia ab ball y concert hont quedan tots convidats.

(Lluis Julio foro dreta qu' haurán sentit l' última frasse d' Arturo.)

ESCENA XIII

Mateixos. LLUIS, JULIO lengo TOMAS després OSCAR

LLUIS ¿Hasta nosaltres?
ARTURO Hasta vostés.
D. PAU ¿Qu' aném, Faustino?
LLUIS y JULIO ('N Faustino.)
FAUS. Are. Elvira... Sofía... *(dantloshi la má.)*
ELVIRA Adios.
SOFIA Adios, Faustino.
COL. *(alsantse.)* (Ah!... Jo ho pregunto á l' Arturo.)
FAUS. *(á D. Pau.)* Anem.
D. PAU Que ho passin be. *(Al ser prop de la porta surt Tomás. Sofia que s' ha alsat, queda devant de la marquesita. Colombiano al detrás. Faustino al ultim terme y D. Pau entre aquest y Elvira. Lluis y Julio á la dreta.)*
TOMAS L' senyoret Oscar. *(Sorpresa de Lluis y Julio.)*
ARTURO Que passi. ¡Que casual! *(Content.)*
FAUS. *(á D. Pau.)* (¿Qui es?)
D. PAU (Calla.)
ELVIRA *(Nerviosa y baix á D. Pau.)* (D. Pau!...)
D. PAU (¡Tú ho has volgut!)
(Oscar foro dreta. L' Arturo s' adelanta y prenentlo per la má 'l presenta.)
OSCAR ¡Senyors!... *(Saludant ab inclinació de cap.)*
FAUS. *(Ab veu reconcertrada y apretant nerviosament 'l bras dret de D. Pau.)* (Qué!)
D. PAU *(á Faustino.)* (¿Qué es?)
FAUS. *(Al fi l' he trovat!)* *(Ab somrís satánich.)*

ARTURO Tinch 'l gust de presentarloshi á Don Oscar Rocafort, futur marit de l' Obdulia.

FAUS. (¡Ell 'l marit...!)

LLUIS (¡Ell!...)

OSCAR (*Reparant á Faustino.*) (¡Qué miro!... Llamp del cel!) *(ab terror.)*

D. PAU (¡Qué passa!)

COL. (¡M' he lluhit!)

Teló rápit

FI DEL ACTE PRIMER

Acte segon

Mateixa decoració.—Tapís del foroá un cantó perque s' vegi la sala interior. Sobre la tauleta paper y recado de escriurer á mes del timbre.—L' iluminació es general. Sentats al sofá y en los sillons de 'n frente: Sofía.—Lluis.—Colombiano.—Julio y Arturo.—Primer terme esquerra, sentats á la marquesita, D. Pau y Elvira parlant baix y nerviosament.—Sentada al piano: Obdulia que figura haver acompanyat una romansa cantada per Oscar ab lo teló baix.—Al acabar 'l cant, puja la cortina entre 'ls bravos y aplausos dels personatjes qu' están en escena, excepció feta d' Elvira.

ESCENA PRIMERA.

ELVIRA, SOFIA, OBDULIA, OSCAR, JULIO, D. PAU, LLUIS, ARTURO Y COLOMBIANO

SOFIA Magnífich!... L' Conservatori de París va obrar ab molt acert al concedir 'l primer premi á la nostra pianista.

ARTURO Y de la veu d' Oscar, ¿qué me 'n diuhen?

Obdulia va á aumentar 'l grupo del sofá. Lluis 's dirigeix al piano y 's posa á parlar baix ab l' Oscar recolsat en el instrument.)

COL. N' *Graziani* en lo seu bon temps.

ARTURO Be... No tant tampoch.

OSCAR No admeto la comparació.
(*Sens deixar de parlar ab 'n Lluis.*)

SOFIA (*A Colombiano.*) No crech que á la edat de vosté puga haverlo sentit.

COL. Parlo per referencias. Yo conech á tot 'ls cantats, igual als contemporanis que als del principi y mitjans del sigle. Visch entre ells... en proba de lo qual, aquí va en *Graziani.*
(*Despres d' una exclamació de sorpresa, tots 's passan de má en má una fotografía que 's ha tret de la cartera.*)

D. PAU Calma Elvira, calma!)

ELVIRA La calma es impossible Don Pau... estich en ridícul als propis ulls de l' Oscar, y aixó es insuportable!... no pot ser!)

D. PAU Donchs has de fer que siga... Aquest orgull t' ha de perdrer.)

OBDULIA (*Cridant á Oscar perque vagi á veurer la fotografía.*) Oscar...

OSCAR Vaig. (*Sens deixar la conversa ni mourers.*)

ELVIRA (*Mitx jirant la mirada á Oscar.*) (Infame!)

D. PAU Per Deu Elvira!)

OBDULIA (*Duhent la fotografía á D. Pau y á Elvira.*) ¿Volen veurer á *Graziani*?

D. PAU Ah, si...? A veurer. (*Agafantla.*)

OBDULIA ¿Qué tens Elvira?
(*Obdulia está detrás de la marquesita.*)

ELVIRA Res... un poch marejada!
(*D. Pau dona la fotografía á Elvira que li dona una mirada indiferenta y li torna.*)

SOFIA (*Adelant-anse.*) Be!... ¿Que tans grupos?... Aquí tothom!... Aquells dos qu' estan en conciliábulo, també. (*Per Oscar y Lluis.*)

OSCAR Ya venim. (Luego parlarém.)

LLUIS (Sí... ¿Tens deu duros?)
(*Oscar li dona un billet.*)

SOFIA (*A D. Pau, per la fotografia.*)
Eh qu' está be?

D. PAU (*Dantli)* Exacte... pero vosté tampoch pot haverlo conegut.

SOFIA Per referencia... com 'n Colombiano (*Rient,*)

COL. Qué?... ¿Qué diuhen de mí?
(*Sofía li entrega 'l retrato.*)

OBDULIA Que crech que ya es hora de que vingan á admirar los meus primers regalos.
(*Sofía va al trémol á mirarse,)*

JULIO A veurels.

ARTURO Sí... y de pas el *sexo fuerte* probará uns imperials que he rebut y qu' estavan destinats nada menos que... á quí dirían?

OSCAR ¿Al Emperador de Russia?

COL. Al del Japón?

SOFIA *(Sens girarse del trémol.)* No parlin del Japón perque se m' encen la gelosía, y soch capássa d' enviar una nota diplomática al Imperi del *Sol naciente.*
(*Tots celebran l' ocurrencia.*)

ARTURO No senyors. Aquest tabacos... aquesta maravilla de la *vuelta abajo*, estava facturada pel *mismisimo mulato Antonio Maceo.*
(*Exclamació de sorpresa.*)

LLUIS Tabacos historichs!

COL. Insurrectos!... A cremarlos!

ARTURO Van ser apressats la *vispera* del combat de Punta Brava.

JULIO Y sobre la trocha...

SOFIA Botín de guerra!

OBDULIA Deixintse d' historias y á veurer 'l meu de botin.

D. PAU (*Sense alsarse de la marquesita.*) ¡Com s' aixampla 'l cor 'l devant d' aquest cuadro de familia; interessant y animat preludi...

LLUIS (*Sens deixarlo acabar.*) D' agradables acontexements; eh, Don Pau?

D. PAU O de catástrofes!

OBDULIA Per Deu Don Pau!

ARTURO Y tal!... Sempre aquest pessimisme!

JULIO Sempre.

D. PAU No... si encara que vegi las deficiencias, no renego del sistema. L' home sense familia, es un nómada que cambia cada día d' Aduar y d' afeccions que may se consolidan. ¿Creuhen que jo no sento la necessitat del calor d' una esposa y de fills que m' omplin d' atencions y de carinyo?

SOFIA Be, si... es alló del *diablo, que cansado de no se qué, se metió á fraile*! (*Tots riuhen*) Quan ja s' está cansat de plahers y orgias, es molt natural sentir lo que vosté sent.

OSCAR Si ho sent.

LLUIS Aixó... si ho sent.

SOFIA Despres de la tempestat, comprench qu' halagui la calma; com despres de la (19) *chambre garnie*, poética y bulliciosa, la, per vostés, prosaica arcova matrimonial rutinaria y monótona.

COL. *Buen capote*!... Oy Obdulia?

OBDULIA No m' hi entench.

D. PAU No crega que tot fossin glorias en aquellas épocas á que vosté 's refereix.

OSCAR Vosté ja l' ha tastada aquella vida patriarcal y tranquila.

ARTURO Cóm va deixar tan prompte de practicarla?

COL. Es que hi ha sombreros molt bonichs, pero en 'l cap dels altres.

D. PAU No va del tot desacertát... No obstant, no renego de tornar á bon camí.

SOFIA ¿Ya tindrá temps?

COL. *Un bel morir tutta una vita honora.*

D. PAU Es que si jo hagués trovat una companyera... com ho diré...?

OSCAR ¡Mes dúctil?

LLUIS Mes compatible ab las exigencias socials d' avuy día.

COL. Eso.

D. PAU Donchs menos. Yo li volía menos de compatible.

COL. Al marit se l' ha de deixar en llibertat completa.

D. PAU Això, desde luego.

OBDULIA Mira l' altre!

COL. Com que sí.

SOFIA Com jo deixo al meu.

D. PAU Això. Vosté camina ab 'l sigle.

LLUIS Y á vanguardia,

SOFIA Qu' es ahont van 'ls valents.

COL. Llibertat!.. llibertat insigne!... conquistada á foch y á sanch en 'l pont d' Alcolea... y á ne 'l de Sarriá; y... á molts altres ponts qu' ara no 'm venen á la memoria. (*Riallas.*)

OBDULIA Yo no seré pas aixis! Oscar... Res de llibertat. Tot cadenas!

OSCAR Y ben lligadas.

ELVIRA (¡Quin torment!)

D. PAU Ya 'm dirán lo qué 's lográ ab las cadenas. ¿Deixa d' obrar com li sembla 'l que está cohibit, cohartat? Ay senyors!... Si comensavam á minar per sota l' austeritat y conducta irreprotxable de cada home sério, ¡cuants volcans cuberts de neu trovaríam! Cuantas anatomías repugnantas sota pells de armini d' inmaculada puresa!

ELVIRA Quin consol per nosaltras!

OBDULIA Y tal...

D. PAU Donchs, exijir mes, es torturarse 'l cervell buscant la quadratura del circol. Es fer (20) *des chateaux en Espagne;* Don Pau te molta rahó.

OBDULIA Pero hi haura escepcións.

ARTURO Jo.

OSCAR Y jo.

LLUIS Y jo.

JULIO Y jo.

COL. Donchs, y jo; posinmi també á mí; no vindrá pas d' un. (*Risas.*)

SOFIA Quins parlan!

D. PAU Escepcions! ¡L' raig de la lluna atravessant de moment un cel tempestuós, sols serveix per fer mes tétrica sa negrura.

ELVIRA Pobres donas!...

D. PAU Las d' avuy; per que no s' amparan, com ho farán las del sigle XX, en la filosofía del Harem.

(*Tots fan una exclamació de sorpresa menos Colombi..no y Sofia qu' cslatan á riurer.*)

OSCAR ¡Horror!

JULIO ¡Es terrible!

ARTURO Home, Don Pau!

D. PAU No hi ha qu' esgarrifarse! Si falta un hipócrita, també ho seré jo. Es á dir que lo qu' es negre, 's ha d' afirmar qu' es blanch? Donchs, no!... es negre y será negre á pesar de tots los moralistas haguts y per haver!

OSCAR Pero aixó no 's deu dir.

D. PAU ¿Per qué? L' no dirho, es criminal. L' llot 's ha de pujar del fondo á la superficie perque repugni á la vista.

COL. Es vritat... y molt que n' hi ha de llot; si senyors.

D. PAU Pero si está clar... evident, per molt que 'ns pesi á tots. Si s' está efectuant l' evolució gradual, insensible, com lo cambi de lloch dels Occeanos sobre la crosta terrestre! Es lo flujo y reflujo de las passions, ja contingudas, ja desbordadas, desde 'l crit de *Fiat Lux* en 'l fondo del caos increát.

SOFIA Va d' Historia sagrada!... (A*b ironía.*)

D. PAU Roma va ser modelo de bonas costums, abans

de prostituhirse hasta l' abjecció y vice-versa; escrit está en caràcters de pedra en tots 'ls museos d' Europa.

COL. Jo ho vaig veurer en 'l de Tarragona.

ELVIRA Pero l' home sempre dominant!... ¡la dona sempre esclava!

ARTURO Això no. Durant sigles y sigles ha gobernat com á reyna absoluta... ara si... ara ja es... ¿com vos diré?

SOFIA Un gobern constitucional.

ELVIRA Y ab restricció!

OBDULIA Prou!... Ja dura massa això! ¿Venen ó no venen?

ARTURO ¿Veu, Don Pau, com encara mana despóticament?

D. PAU Es un cas aislat... Ja vindrá la reacció.

OBDULIA Y 'n Faustino?

COL. L' he deixat al Lion d' Or; m' ha dit que vindría luego.

OBDULIA Donchs, en marxa. ¿Vamos Elvira?

ELVIRA (*A D. Pau.*) Dónguim 'l bras.

D. PAU Ab molt gust.

(*Dantli y dirigintse foro esquerra.*)

OSÇAR Desseguit soch ab vostés. Tinch de tenir una petita conferencia ab 'n Lluis.

OBDULIA Si es tan petita...

COL. (Aprofitemho.) Obdulia... (*Oferintli 'l bras.*)

ARTURO (*A Oscar.*) Que l' esperém.

OBDULIA No tardis.

OSCAR No.

(*Tots 's dirigeixen detrás de D. Pau y Elvira, conversant; al últim la parella d' Obdulia y Colombiano.*)

COL. (*Tot caminant.*) Ay! Obdulia! vosté será la causa de la meva mort!

OBLULIA Y no m' ha fet ni un regalo...

COL. No li faltará.

OBDULIA Aquell pastor tocant la flauta?

COL. 'L tinch promés á l' Elvira; oy que demá li enviaré. (*Despareixen parlant.*)

ESCENA II

OSCAR, LLUIS

OSCAR Gracias á Deu que podrém parlar ab llibertat!... Es dir qu' estás convensut que no 'm va coneixer?

LLUIS Convensudíssim... vaig probarlo per tots cantonts y... rés.

OSCAR Creu que m' has tret un pes de sobre. Per xó, ja ho preveya. D' aquell fet han passat cinch anys! Ademés que, per acreditar la meva personalitat rusa, parlava 'l francés ab marcat accent moscovita. Luego... 'ns haviam vist poch y allavors no usava barba. Y ho celebro que no m' hagi conegut; no perque 'l temi, sino que com tu cómpendrás, hauría sigut un obstacle per 'ls meus plans.

LLUIS De tots modos, lo que 't convé, es sortirne aviat y llargarte d' aquí.

OSCAR No... Jo sento per l' Elvira... sí, passió verdadera... á qué negarho? Tal vegada 'n siga la causa la resistencia qu' ha oposat á ferme entrega del seu cos, com m' ha entregat son amor... perque aquest, no ho duptis, aquest 'l posseheixo: pero aixó ha servit sols per avivar 'ls meus desitjos que un día satisfaré... no ho duptis... ho he jurat y per xó la possessió d' ella entra en primer terme en los meus plans; pero també vuy los millons de l' Obdulia... No puch avenirme á dependrer d' un altre... á ser cuasi un criat, havent dut tants anys una vida independenta y desahogada.

LLUIS Ab lo que 'm sembla que t' erras, es ab això de pretendre estar be ab tirios y troyanos. Casát ab l' Obdulia perts irremissiblement 'l predomini qu' exerceixes sobre l' Elvira.

OSCAR No ho cregas.

LLUIS Y després... ¿qué mes vols? ¿No tindrás los millons de l' Obdulia? donchs tot lo demés es música celestial! Cásat... cobra... vesten á París, á Monte Carlo... ja t' acompanyaré jo; allí... sobre 'l tapete!... recullint l' or á paladas!... alló es la vida!... lo real! .. tot lo demés ja t' ho dono.

OSCAR Jo ho vuy tot!... 'Ls millons de l' Obdulia y la possessió d' aquesta dona; y ho tindré, no ho duptis.

LLUIS Y no has pensat que si l' Elvira 's penja á las orellas de l' Arturo, puga espatllarte 'ls teus plans? perque jo sé que 't fará la guerra.

OSCAR L' Arturo dará més valor als cent mil duros que li condono, que á totas las observacions que puga ferli la seva dona.

LLUIS Y si parlava ab l' Obdulia?

OSCAR L' Obdulia está cega per mí. Ha escoltat dels meus llabis las primeras frases amorosas y te setse anys... ¿que hi haurá lutxa? Ja m' ho penso. Don Pau també se m' ha colocat frente á frente; pero aquest, com home de mon y d' inteligencia clara, 's mantindrá en actitut passiva per no comprometrer á la seva nena mimada.

LLUIS Coneix lo relliscós del terreno, y sab que si l' Arturo arrivava á compendrer lo més mínim, la mataría.

OSCAR Per lo mateix que no hi ha que temer. Veurás com aquest assumpto tindrá 'l desenllás que jo 'm proposo. L' Elvira, sí, fará tot l' humanament possible per desbaratarlo, pero, al veurers vensuda en tota la línea, capitularà. Está

enamorada de mí y capitulará. L' únich que 'm feya sombra era qu' aquell Faustino m' hagués conegut.

LLUIS Si t' hagués conegut... qué?

OSCAR Sempre era un obstacle.

LLUIS 'Ls obstacles, si convé, 's treuhen del mitx.

OSCAR Cóm?

LLUIS Treyentlos. Pero, deixemlo aquest punt. Si n' hi havía necessitat, ja 'n parlaríam.

OSCAR Calla, que l' Elvira ve cap aquí. ¿Qué deu venir á fer? (Jo tornaré per saberho.)

LLUIS ¿No vols toparti?

OSCAR No. Per aquest cantó també arrivarém á puesto. Anem.

LLUIS Anem. (*S' en van segon terme esquerra.*)

(*Elvira foro idem. Mira recelosa y no veyent á ningú, s' adelanta al prosceni.*)

ESCENA III

ELVIRA, després D. PAU

ELVIRA Ningú! 'L moment es á propósit... Intentém l' últim recurs.

(*Se senta y 's posa á escriurer d' espatlla al foro.*)

Y qu' encara senti amor per aquest home!... De quina materia més abominable está format 'l cor humá!... (*Va escribint... D. Pau foro esquerra ve á mirar poch á poch per sobre l' espatlla d' Elvira.*)

D. PAU Ja ho sabía.

(*Elvira fa un crit ofegat de sorpresa y arruga la carta qu' está escribint.*)

ELVIRA Ah!... vosté?

D. PAU Aixó mateix m' he cregut que venías á fer.

He vist qu' aprofitavas la distracció d' ells pera desapareixer, y t' he seguit per evitarte un disgust.

ELVIRA Es que la ira y l' amor propi ofés 'm matan! Es que jo no sabía hasta quin punt arrivava la passió infernal qu' ha sapigut inspirarme aquest home!

D. PAU ¿No veus com va succehint tot quan vaig prófetisarte? ¿'T convensas de que va resultant cert lo que vaig dirte, de que vindría un día que serias capás de tot!.., perque ho serás.

ELVIRA No. Si lo que jo sento ara per ell, es una amalgama estranya d' amor y ódi... de despreci y carinyo. ¡Que fugi! que se 'n vagi!... que jo no vegi com entrega las sevas caricias á un altra dona, y menos que á cap altra, á la meva germana.

D. PAU Mira... al teu pare, quan va obligarte á donar la má á l' Arturo, á quí no estimavas, y sols pel desitj de casarte ab... unas riquesas que 'l vent se 'n ha endut, vaig ensenyarli l' error qu' anava á cometrer, y no va escoltarme. A tú, quan vaig veurer que corresponias á las primeras tentativas d' Oscar, t' vaig ensenyar lo pedregós del cami qu' emprenias, y tampoch vas voler atendre als meus carinyosos avisos. L' teu pare, al voler corretjir 'l seu error, ja no hi era á temps y va costarli la vida; á tú... á tú 't costará mes que la vida; t' costará l' honor. (*Elvira vol interromprel.*) L' honor, si, Elvira! ¡Estás ja en la pendent, y no hi haurá forsa humana que puga evitarte la cayguda!

ELVIRA ¡No, Don Pau! Vosté va mes en' llá de lo possible! Si jo no mes vuy que no 's casi ab la meva germana; ¡res més!

D. PAU Si... ara de moment, sí; pero lograt que ho

tinguessis, que no ho lograrás!.. perque ¿quinas rahons podrás aduhir pera convencer á l' Obdulia? ¿qu' es pobre? Ta germana se 'n àconsola; ella es rica de sobras. ¿Qu' es un malvat? l' amor no raciocina; bon exemple n' estás dant tú mateixa. La dona enamorada, tot ho perdona; hasta 'l despreci del objecte idolatrat. Queda l' Arturo... ab aquest, no intentis res; jo m' he adelantat als teus desitjos y ho he fet inutilment.

ELVIRA ¿Vosté?

D. PAU Si... Jo l' he enterat de la conducta pasada de l' Oscar; m' ha respost que ¿quin jove no te historia? lo que desgraciadament es vritat. M' ha anyadit que 'l matrimoni modifica 'ls carácters, lo que desgraciadament es mentida; pero, vés, treuli del cap. Luego, si 'ns posem á ferli á Oscar una guerra descarada, pot abusar de la posició en qu' está respecte á tú; pot venjarse fent solapadament públich 'l qu' es y 'l que no es; y si avuy el mon no mes sospita, demá...

ELVIRA Es dir donchs, que tinch de sucumbir sense lutxa? ¿Tinch de passar per un cúmul de baixessas per pòr de caure en un' altra?

D. PAU Que sería la mes grave.

ELVIRA Es que l' Oscar no pot alabarse de rés que taqui de fet á la meva honra.

D. PAU Ja vaig dirte que si ho feya, 'l mon se 'l creuría.

ELVIRA ¡Y jo vaig contestarli que li costaría la vida! y li repeteixo ara.

D. PAU Mira... ja sabs que en 'l mon, ningú t' estima com jó. ¿M' vols creurer? Deixa á Oscar que 's casi. ¿Vols millor venjansa, dona?

ELVIRA ¡No!

D. PAU ¡Si... que 's casi.. que se 'n vagi á viurer

lluny!... ben lluny!... Tú entre tant, procura atrauret á 'l Arturo, y qui sab?...

ELVIRA Jo, á 'l Arturo no podré estimarlo may.

D. PAU Ell tampoch t' estima molt á tú. ¿Creus que l' amor, tal com tú 'l comprens, es gayre útil en 'l matrimoni fi de sigle? Las costums cada dia mes libres, han portat rossaments en 'l tracte social, qu' estan en completa descordancia ab las exigencias inveteradas dels nostres avis, qu' avuy veurían en cada amich de la casa, á un seductor; y en cada amiga, una buscona del espós idolatrat. Una voltada de vals en los salons, una estreta de má indiferenta en 'l paseig, son á vegadas causas de trastorns que portan consecuencias fatals, terribles, cuan la flama d' un amor ardent ha de judicarlas; cosa que no passa si entre marit y muller existeix sols la simpatía de un casi contracte comercial. ¿Tu creus que si 'l Arturo sentís per tú una d' aquestas passións avassalladoras, no se 'n hauría adonat de lo que passa, y no fora aquesta casa un verdader infern?

ELVIRA Ja fa temps que ho es per mi.

D. PAU Donchs será pitxor.

ELVIRA Que ho siga.

D. PAU Mira, Elvira, que tu no sabs per qui 't sacrifi-cas. Jo no t' havía pintat may ab los seus verdaders colors á Oscar; per no amargarte; pero avuy, si; avuy que 't convé saber que, perdentlo, no perts gran cosa, avuy te 'l retrataré de cos enter. Oscar ha dut durant molt temps, una vida depravada! París y Londres han sigut 'l teatro, no de las sevas calaveradas, sino de las sevas pillerías! 'M dirás que per qué, llavors, vaig protejirlo?... Vaig protejirlo perque una vegada, 's pot dir que va salvarme la vida al veurem atacat per uns

bandolers en un punt de Italia y perque tambe 'm va prometer solemnement cambiar de conducta; pero 'l fet que en l' actualitat está realisant, 'm demostra qu' es 'l pillet de sempre!... L que va arrivar al extrem de robar 'ls valors de la caixa d' un banquer de Londres, al qual va perdrer per no haverli pogut probar 'l crimen de que va acusarlo.

ELVIRA ¡Jesús!

D. PAU ¿Qué t' sembla?

ELVIRA ¿Y vosté va enterar de tot aixó á 'l Arturo?

D. PAU De tot.

ELVIRA ¿Y á pesar de aixó?

D. PAU Res vaig conseguir... va contestarme que pot se no era vritat... que no ho creya.

ELVIRA Y es cert, Don Pau, qne 'l Oscar va cometrer semblant delicte?

D. PAU Sens que puga quedarmen 'l mes petit dupte.

ELVIRA ¿Y ell sab que vosté 'n te coneixement?

D. PAU Ell creu que en Espanya tothom ho ignora. Soposo que despres d' aquestas declaracións, no tindrás l' abnegació poch delicada de seguir 'l camí que t' havías trassat.

ELVIRA ¡No sé, Don Pau, no sé! Avuy 'l meu cap no raciocina, ni 'l meu cervell te voluntat propia, atent sols á la persecució del objectiu que 'l preocupa. Tal vegada pensant un dia y un altre ab 'l infamia que m' ha fet aquest home y ab lo que ara vosté m' ha dit, logri lo que avuy m' es impossible. 'M veig vensuda, humillada, y no puch avenirme á una derrota tan notoria, á una ofensa tan inícua, que fa mes denigranta encara, quan mes baixa y repugnanta y detpreciable se 'm presenta la personalitat que me l' ha inferida!

D. PAU ¡Carácter de ferro! ¡Veurás á quin extrem t' ha de conduhir la teva tussunería!

ELVIRA Deixim, Don Pau, créguim; deixim ab las mevas tussunerías.

D. PAU Fins que 'm prometis que no li escriurás á Oscar, no 't deixo. Dom aquesta carta comensada.

ELVIRA Ab una condició.

D. PAU ¿Quina?

ELVIRA Que vaigi vosté ara á dirli que tinch de parlarhi; que li combé molt si vol evitar mals majors.

D. PAU Digam qué vols demanarli.

ELVIRA Que no 's casi ab la meva germana... res mes. Que no posi devant dels meus ulls y á totas horas, 'l testimoni de la meva humillació y de la meva impotencia.

D. PAU Y si no ho logras, que ja sé que no ho lograrás, ¿á quin últim recurs pensas recorrer?

ELVIRA No sé... pot ser baixaré 'l cap resignada á la meva sort.

D. PAU ¡Quina pòr 'm fas!

ELVIRA ¿Pòr de qué?

D. PAU Es que en 'ls plans d' aquest home hi entran, no ho duptis, infamias que tú, pobre Elvira! no pots sospitar siquiera.

ELVIRA ¿Qué vol dir?

D. PAU No se res de positiu, com tú pots compendrer; pero conech molt 'l panyo y juraría que per lograr lo que preten, firs t' dirá que 'l deixis casar ab la teva germana, que després 'l seu amor será pera tú sola.

ELVIRA ¡Oh!... no!

D. PAU Si... la serpent *boa* tractará d' atraurers... d' encantar á l' au del Paradís. Refiát de veuret enamorada, t' presentará horisonts de ditxas inefables... t' proposará viatjes voluptuosos; escursions á llunyans paíssos...

ELVIRA No, Don Pau!.... L' infamia d' aquest home pot ser molta, pero no arrivará á tant! Podrá

fer escarni del seus juraments, olvidarme, aburrirme, pero atrevirse á insultarme... á prostituirme fentme proposició tan villana... ¡Oh! no!... això no!... això sols ho pot pensar vosté cegat pel carinyo que 'm professa.

D. PAU ¡Quan poch coneixes als homes, y quan poch també la forsa d' atracció d' aquestos seductors d' ofici!

ELVIRA Per aquest cantó pot estar completament tranquil. Créch que ja li he repetit mil vegadas. Jo seria d' Oscar, sols poguent serne... autorisada pel cel... y això es difícil. Aquest home ja ha lograt de mi tot cuan podía... lo que m' ha sigut impossible negarli, com li hauría sigut impossible á la dona mes delicada; perque sense voler, 'l meu pensament á n' ell 's dirijía; la seva imatje se 'm presentava fins en sómnis, quan tot predomina menos la voluntat amodorrada; tot això si; pero arrivar al extrem de fer de la meva persona juguet de sos infames desitjos!... ¡Oh!... no sé si ell ho haurá pensat, pero, si de cás, se 'n portaría 'l desengany mes terrible! primer morir mil vegadas! Y no ho dupti, Don Pau, sino creuré que tots 'ls homes, inclús vosté, son uns...

D. PAU ¡No, Elvira!... aquest rasgo d' enteresa 'm retorna la confiansa perduda. Perdona y pensa que mas paraulas están inspiradas en 'l carinyo entranyable que t' profeso.

ELVIRA Vagi, vagi; no desperdiciem aquets instants que son supremos.

(Dantli la carta comensada.)

D. PAU Si, que l' notari ha de venir ara per la firma dels capitols.

ELVIRA No m' ho recordi. Diguili que l' espero á la galería.

D. PAU ¿Y si llama l' atenció la seva ausencia?

ELVIRA Cuidis vosté de distreurerls.

D. PAU Ya tenía rahó aquell que deya que no hi ha ningú que no dependeixi d' un altre. Yo he nascut perque fassis de mi tot quan te dongui la gana.

(*Oscar segon terme esquerra que s' atura a veurerls.*)

ELVIRA Vagi... Cuiti!

D. PAU Ditxós Oscar!

ELVIRA Que vinga prompte que precisa.

ESCENA IV

Mateixos. OSCAR

OSCAR No 's cansi, Don Pau. Jo també desitjo tenir una esplicació ab vosté y anar d un cop al *vado ó á la puente*, pues la seva actitut reservada comensa á llamar l' atenció y es precís que d' un modo ó altre doném fí á n' aquesta situació violenta.

ELVIRA No ho desitjo jo menos.

D. PAU Be... ¿Tinch de quedarme ó qué? perque 'm sembla que parlareu molt y acabareu per no entendreus.

ELVIRA Fassi, Don Pau, are que fa poch li he dit. Jo li suplico.

D. PAU Donchs, lo que os encarrego als dos es molta cordura.

ELVIRA No temi y procuri que no 'ns interrumpeixin.

D. PAU D' aixó jo me 'n encarrego. (Ah! si no fos que s' enredaría més la cosa!...)

(*S' en va foro esquerra*)

ESCENA V

ELVIRA, OSCAR, després FAUSTINO

OSCAR Bueno... ja estém sols, y hem d' aprofitar 'ls moments.

ELVIRA Soch de la seva mateixa opinió; y á la ma de vosté está la brevetat d' aquesta entrevista. Io li suplico, y si no basta, li exijeixo, que desisteixi de casarse ab la meva germana.

OSCAR Vosté no está en 'l seu cabal judici, pues aquestas pretensions están desacordes del tot ab las frasses per vosté pronunciadas al darli la noticia d' aquest casament. Recordis qu' allavoras no va tenir la menor protesta que ferhi.

ELVIRA He cambiat d' opinió... ¿qué vol que li diga? Reculli la paraula empenyada y vágissen en nom de Deu.

OSCAR Parlém com bons amichs qu' hem de ser per necessitat en lo succesiu. No provoqui dificultats, que de tots modos tinch de vencer, y que al últim redundarían en perjudici de vosté á qui, créguim, á qui estimo y estimaré tota la vida!

ELVIRA ¿Que vosté?...

OSCAR Sí... Elvira... No ho dupti per molt que 'm comdemnin las apariencias. Jo voldría complaurerla, pero lo que vosté pretent es impossible.

ELVIRA Ah! no! Podrá ser ilógich! violent! fins absurdo! pero impossible, no! Y la proba de que no es impossible, es que será. No sé com podré lograrho, pero será! Jo li juro que será, per tot quant hi ha de sagrat en cel y en terra!

OSCAR Miris, Elvira... Si jo hagués pogut pensar qne tingés de doldrerli tant... Si tan sols lo que 'm demana ara, ho hagués fet en la entrevista que varem tenir al arrivar jo de París, tal vegada hauría fet el sacrifici de faltar á la meva paraula; pero, avuy hi ha compromisos graves contrets y s' han soltat prendas qu' impossibilitan los meus desitjos de deixarla satisfeta. ¿Per qué lo que 'm diu ara no m' ho deya allavoras?

ELVIRA Perque 'm creya tenir prou domini sobre mi mateixa. Jo sabía qu' havía d' arrivar l' hora fatal, terrible, y 'm creya que podría rebrer 'l cop cruel ab resignació relativa; pero m' ha succehit com á n' aquells reos de mort que segueixen lo seu *Vta crucis* ab ánimo seré y segura petjada, pero que perden las energías á la vista del lloch del suplici. Oh, Oscar!... quant desgraciada m' has fet... Quant desgraciada!

(*Cau sentada en la marquesita, tapantse la cara ab las mans. Oscar la contempla un moment ab somris irónich y despres s' hi acosta ab carinyo.*)

OSCAR Elvira... m' estás partint 'l cor á trossos!... y es perque jo voldría complauret, y aixó es del tot impossible. Tú ho veus tan clar com jo mateix. ¡Qué més voldría jo que retrocedir tan sols fos per tornar á contemplar l' alegría en la teva serena mirada!... pero, tothom está enterat, 'l fet es públich y solemne, y la meva paraula formalment compromesa, no ja devant de l' Obdulia y l' Arturo sino devant del mon á qui portaría 'l ridicul d' aquesta casa. Si jo sufreixo més que tú! per que ara comprench que m' he equivocat!...

que no puch ser felís ab la teva germana y que 'l meu amor 't perteneixerá sempre.

(Ab accent apassionat.)

ELVIRA Oh, no! .. Si lo que dius fos vritat, trencarías aquets nous lligams ab que m' ofegas.

OSCAR Y no t' inspira compassió aquella pobre criatura?

ELVIRA Te l' inspiro jo acás?

OSCAR Mira, Elvira... un camí... un tan sols veig accessible per lograr 'l pináculde nostra la felicitat.

ELVIRA ¿Quin?

OSCAR Deixa que 'm casi ab l' Obdulia.

(Moviment negatiu de Elvira.)

Deixa que salvi las apariencias, y luego seré tot teu! ¡tot!... ab cos y ab ánima! y posarém entre nosaltres y aquesta gent, la terra tota.

ELVIRA Qué has dit? ¿Y es aquest l' únich camí que pots oferirme?

OSCAR L' únich.

ELVIRA Y es aquesta la teva última resolució?

OSCAR La última.

ELVIRA ¿Irrevocable?

OSCAR Irrevocable. Anirém á Alemania... á Italia!.. Aquella Italia de Rafael y La Fornarina, del Tasso y Eleonora...

(Vol agafarli la má qu' ella li retxassa.)

ELVIRA ¡Miserable!

OSCAR ¡Qué!

ELVIRA ¡Que be 't conexix Don Pau! y quan he tardat jo á coneixert!

OSCAR Elvira!...

ELVIRA M' confón ab aquestas desgraciadas que venen la seva honra per halágos ó la regalan per vici! Si cuantas mes ternesas 'm dius, mes sento que t' aborreixo!... y fins renego de no haverte aborrit sempre!

OSCAR *(Cambiant de tó.)* Elvira... doném fi á 'n

aquesta entrevista;... poden venir y coneixer ab l' exitació de qu' estás possehida, que algo 't passa d' estraordinari, y t' sería molt difícil donar una explicació satisfactoria.

ELVIRA Que be 't defensas ab l' escut de la meva honra, fentla salvaguardia de las tevas infamias!

OSCAR Prou!... La meva última paraula, ja la sabs.

ELVIRA T' has burlat de mi perque soch una dona indefensa, y segueixes burlanten, perque sabs que 'l única arma que podría esgrimir contra tú ab probabilitats d' éxit, l' inutilisá l' honor del meu nom, ja prou bescantat per causa teva. Pero, t' ho repeteixo: ¡ets... un miserable!

OSCAR (*Amenassador.*) ¡Elvira!

ELVIRA ¡Què!

OSCAR Que no 'm insultis!... Repara que ab una paraula meva! solsament una!... podría ferte la mes despreciable de las donas.

ELVIRA ¡Donchs, no la digas!... T' aconsello que no la digas! perque mentida tan víl! falsedat tan repugnanta, pel cel que t' havía de costar cara!

OSCAR (*Ab burlón somris.*) Que 'm matarías?

ELVIRA J' ho juro!... y 't anyadeixo que semblant amenassa sols podía proferirla un vil y un cobart com tú!

OSCAR (*Despres d' un moviment d' acometivitat*) Bah!.. (*ab despreci.*)

ELVIRA Si... un vil... un cobart y... un lladre!

OSCAR (*Ab rabia.*) ¿Qué has dit?

ELVIRA Un lladre!... si... qué?... Vols pérdrem perqué t' ho dich, com vas perdrer al infelis banquer de Londres?

(*Gran sorpresa d' Oscar.*)

OSCAR (*Agafantla per un bras.*) ¿Qui t' ho ha dit aixó?

ELVIRA No ho sabrás.

OSCAR Ho sabré! (*Sacudintli.*)

ELVIRA No! y mil cops no!... Mira que 'm fas mal, Oscar, y no me 'n fassis de mal! (*Ab tó amenassador.*)

OSCAR Bah!... Ets una dona! (*Deixantli anar 'l bras bruscament.*)

ELVIRA Oh! es que si fos un home, la palidés del teu rostre y la tremolór dels teus llabis qu' ara son de ira, ho serían de terror; perque 'ls vils, 'ls cobarts y 'ls lladres com tú, es lo que sols saben fer devant dels homes: tremolar!

OSCAR ¡Miserable!

(Agafantla per un bras y mitx derribantla á terra hont cau agenollada. Faustino, primer terme esquerra é interposantshi.)

FAUS. ¡Eh!

OSÇAR (Elll)

ELVIRA Faustino! ¡Oh! no puch mes!

(*Sentantse en la marquesita.*)

FAUS. ¿Pot saberse de qué 's tracta?

OSCAR Cal... Diferencias de familia. L' Elvira está empenyada en una cosa que no pot ser...

(*Mirada d' Elvira á Oscar.*)

que no será! (*com desafiantla.*) Y en 'l foch de la discussió 'ns hem alterat, y... res.. total, rés, que ho diga ella.

FAUS. Ves, Elvira... ves. L' senyor y jo hem de parlar de assuntos retrospectius, y convé siga secreta la nostra conferencia

OSÇAR (¿M' hauría conegut?)

FAUS. Respecte al assunto que diluhiau, que no sé quin es, vesten descansad ; jo 't dono paraula que 'l senyor accedirá als teus desitjos.

OSCAR Que jo?...

(Vase Elvira segon terme esquerra, despres de dar una mirada despreciativa á Oscar.)

ESCENA VI

OSCAR y FAUSTINO

FAUS. Ja te rahó 'l ditxo que 'ls homes s' trovan que las montanyas no. Vosté 'm deu coneixer, perque jo á vosté l' he conegut á pesar del gran cambi efectuat en la seva persona.

OSCAR (Donchs qué m' ha dit 'n Lluis?) Be... acabem!

FAUS. Aviat. En altra ocasió que l' hagués topat al meu camí, ja li auría jo ensenyat del modo cóm no 's desvía una espasa quan va dirijida al cor; pero avuy 'l trovo en circunstancias especials que m' obligan á cambiar tots los números del meu programa. Vosté está á punt de contraurer matrimoni ab una senyoreta, en obsequi de la qual, estich resolt hasta á fer 'l sacrifici dels meus justos desitjos de venjansa. Sé que l' Obdulia l' estima y no vuy amargarli la vida per una cuestió, encara que grave, d' amor propi, que al fi y al cap sols á mi havía d' halagarme. Pero ara aquí 'l he trovat en lluyta oberta ab l' Elvira á qui aprecio potser mes encara que á la seva germaneta, y necessito que las llágrimas que al sortir derramava, se sequin, accedint per la seva part á lo que ha sigut objecte de 'l escena violenta que he vingut casualment á interromprer.

OSCAR Es que...

FAUS. No!... jo no vuy saber lo qe' es ni tinch per qué saberho. Conech á l' Elvira, sé qui es vosté, y aixó 'm basta y sobra pera compendrer que la rahó está de par d' ella.

OSCAR Y ab quina autoritat s' entromet vosté en los meus assuntos?

FAUS. Si fossin de vosté sol, ni la tinch ni la voldría; pero son també 'ls d' aquesta familia á la que considero com á la meva propia; y m hi entrometo perque puch y perque vuy! y no 'm fassi perdre 'ls estreps ab frasses inconvenients y sortidas de peu de banch, si no vol que hi hagi un *dalt á baix* y acabi tot com acabat hauría sense las consideracions qu' acabo d' esposarli.

OSCAR Fássim pas. (*Adelantantse.*)

FAUS. No!... Aixó no! Primer hem de solucionar aquest assunto. Ja ha sentit lo que li acabo de prometrer á l' Elvira; y jo tinch la fatal costúm de cumplir tot quan prometo.

OSCAR Y si 'm negués á complaurel?

FAUS. Llavors li faría lo que vosté no va saber ferme á mi, ara cinch anys, en 'l bosch de (21) *Boulogne*: matarlo!

OSCAR Crech qu' es per aquí per hont hauría d' haver comensat.

FAUS. Si s' hi empenya, no hi tinch cap inconvenient.

OSCAR ¿Y no ha pensat que qui li ha fet rosegar una vegada la terra, pot ferli rosegar dugas?

FAUS. (*Ab ira reconcentrada.*) Miris... No 'm retregui aquell sino no 'm recordaré que som ahont som, y l' agararé p' el coll y apretaré! y apretare! y després d' escupirli al rostre y aixecantlo en alt, l' estampiré sota algun moble d' aquesta sala.

OSCAR Fassi 'l favor de no alsar tant la veu, á no ser que vulgui que la geni se 'n enteri per donar ocasió á qus no puga tenir lloch 'l lance.

FAUS. Que jo vulga?... Sols á un ser tan baix y miserable com es vosté, se li poden ocorrer semblants pensaments! No!... si jo anava equivocat! Si 'l servey més gran que puch fer á n' aquesta criatura qu' anava á unirse ab vosté, es treurerl del mon!

OSCAR Bé, be... menos paraulas y més fets.
FAUS. Menos paraulas y més fets! es 'l meu lema.
OSCAR Indiqui día, armas, lloch y hora.
FAUS. Ara... Al sortir d' aquí! á espasa y en 'l mur del cementiri vell que dona al mar.
OSCAR Testimonis?
FAUS. Com qu' acabo d' arrivar y apenas conech á ningú, sj no 'n trovo, 'ls seus 'm bastan.
(Ruido de veus foro esquerra.)
OSCAR Silenci... (Haig d' evitar aquest lance.)

ESCENA VII

Mateixos. OBDULIA de bras de COLOMBIANO. D. PAU de bras ab SOFIA ARTURO, LLUIS y JULIO, després TOMAS

SOFIA Míratel... es aquí.
OBDULIA Home, Oscar!...
SOFIA ¿Qué tal, Faustino?
FAUS. Miris...
OBDULIA Sembla que juguis á fet; ara se 't veu, ara no se 't veu... Dispensa Columbiano.
(Deixantli 'l bras y agafant 'l d' Oscar.)
COL. (No se sabrá morir abans del casament!)
OSCAR Ho tinch tot ja tan vist...
COL. (Ara que la tenía mitx conversuda...)
SOFIA Vamos á admirar ara *le* (20) *trousseau*! obras primorosas de la gran modista parisien.
OBDULIA Igual que 'l Elvira!... no sé... això es donar poca importancia á las mevas cosas.
(Tomás segon terme esquerra.)
TOMAS La senyoreta ha entrat á la seva habitació molestada per 'l mal de cap, pero diu que prompte sortirá. Y 'l orquesta ja es al salò.
(Vase.)
ARTURO Sons 'ls nirvis... li dura poch.
D. PAU Bé... qué 's fa? L's músichs també esperan.

OBDULIA Anem, anem.
COL. ¿Es cert qu' aquest criat torna á unirse ab la seva dona?
ARTURO Crech que si.
LLUIS Pero... no vivía ab 'l seu seductor?
ARTURO Jo be m ho penso.
COL. Home! quinas tragaderas!
D. PAU Es 'l sigle vint que ja 'l tenim á sobre.
OBDULIA Pero, senyors... que van á servír 'l ponyx.
ARTURO Vamos.
(S' dirijeixen segon terme dreta.)
OSCAR (*A Lluis*) (Hi ha novetats graves.)
LLUIS (¿Qué?)
SOFIA Veurán un trage que será l' admiració dels salons!
(*Tot anantsen*)
OBDULIA Y 'ls sombreros?
ARTURO Oh!... 'ls sombreros!
OBDULIA Colossals!
D. ¡PAU 'Ls del sigle XX per colossals!... Serán verdaders montgonfliés!
LLUIS Quant género superfluo!
JULIO Y tal...
D. PAU No tan superfluo... eh, Sofía?
SOFIA Com deya?... Ara no estava... (*Despareixent.*)
COL. (Ah!... jo m' hi poso al costat...)
(Per Obdulia.)
FAUS. (*Agafantlo per un bras*) No 't moguis.
COL. (*Resistintse.*) Qué?... Fuig home! no sigas estripa quentos.
FAUS. (*Estirantlo.*) Vina! com mil dimonis!

ESCENA VIII

FAUSTINO, COLOMBIANO, després D. PAU

COL. Be... qué vols?
FAUS. ¿Ets capás de guardar un secret?

COL. Ves ab qué 'm surt aral (*Volent escapar.*)

FAUS. Respon!

COL. M' esperan ara.

FAUS. Ja hi anirás. Digam si ets capás de guardar un secret.

COL. ¿Per moltas horas?

FAUS. Hasta demá.

COL. Hasta demá, sí; mes temps no t' ho asseguro.

FAUS. Donchs busca un altre amich, que necessito padrins.

COL. Ja volía dir jo que tardessis tant...

FAUS. Deixat d' observacions.

COL. Y per quan es aixo?

FAUS. Per desseguida que sortím d' aquí.

COL. Noy... aixó es al carril! Y ¿ahónt es 'l teu contrincant?

FAUS. Aquí; á n' aquesta casa.

COL. A n' aquesta casa? ¿qué potser vols matar á ton oncle?

FAUS. Deixat de bromas que la cosa es séria.

COL. Be donchs, quí es?

FAUS. L' Oscar.

COL. Don *Giovani*! vaja, ja entench.

FAUS. Pero, cuidado ab l' enrahonar... del contrari, t' estrangulo!

COL. Ja foras bárbaro per ferho.

FAUS. Si no atmets, ho dius. y 'n buscaré d' altres.

COL. No home!... Si á bodas 'm convidas, casualment es un tipo que 'l tinch aburrit. Calcula que ja 'm tenía á l' Obdulia á mitx coll... No 'm vindría poch be que li fessis 'ls comptes.!

FAUS. Deixat d' historias y no perdém temps. ¿Ab quí contas per company?

COL. Calla!... Ja 'l tinch... en Julio. No li vindrá poch bé al igual queá mi.

FAUS. Tambe vol á l' Obdulia?

COL. Home, no! ¿Qu' entra á las doctrinas de ton oncle també aixó de dos per una? En Julio

es per l' Elvira. (*Moviment de Faustino.*) Ep, tú! jo parlo per boca de ganso.

FAUS. Qué redimoni estás enrahonant?

COL. Veu á... com que 'l xicot va saber aixó de que s' l' Oscar y l' Elvira... ja ho veig... ell també vol probar fortuna.

FAUS. L' Oscar y l' Elvira?

COL. Be, tú ara no m' emboliquis, que jo no he dit res ni gimas.

FAUS. Mereixerías que t' arranqués la llengua!

COL. Just!... Ara pégala ab mi!... ¡No!... ja n' ets de busca rahons! no cal que digas...

FAUS. Bé, pero ¿qué es aixó? ¿qui t' ho ha dit á tú?

COL. Oh! 'l mon.

FAUS. Pero ¿qué ha vist el mon?

COL Ves, pregúntali.

FAUS. ¿Qué has vist tú per donar crédit á semblants calumnias?

COL. Si... baladreixal... ¡aixis!... que tothom se 'n enteri! ¡Ja 't dich que tú si qu' ets bo per guardar un secret!

FAUS. Pero, ¿cóm ho sabs tú?

COL. Home, aixó s' endevina. Si sento una canonada no m' han pas de dir que la ha disparada un canó, encara que no 'l vegi.

FAUS. Parla clar com cent millons de diables!

COL. Semblas un polvorí! Ab tú aviat no s' hi podrá enrahonar! Ara mateix... aquest desafío no fa mes que acabar de confirmar la cosa.

FAUS. Aquest desafío? ¿y per qué?

COL. Nega que no n' es la causa ella.

FAUS. Pero ¿qué te veurer?

COL. Home... Si aixó es mes clar que 'l sol; tothom sab que tú vas ser un del seus pretendents abans de casarse ab l' Arturo; are ha arrivat als teus oídos la cosa, y... mira! quin

un tú!... L' deus haver posat com *chupa de dómine* y...

FAUS. ¡Just!

COL. Veyam donchs: Digam la causa del conflicte, pero depressa... sense romiar.

FAUS. Y si 't digués que la causa verdadera ni jo mateix la sé.

COL. Home... tú m' has pres per un nen... ¿que creus que dormo?

(*Don Pau segon terme dreta*)

D. PAU Faustino, t' haig de parlar.

FAUS. Jo també á tú.

D. PAU Miris, Colombiano... allí ara 'l demanavan.

COL. Que s' esperin, ¿quí era?

D. PAU L' Obdulia.

COL. Ah!... donchs, vaig. Be quedem aixis.

(*A Faustino.*)

FAUS. Si.

COL. (Si no pot estar lluny de mí... si se li veu!)

(*Mutis segon terme dreta.*)

FAUS Deixem dirte primer dugas paraulas... ¿qué es aquesta versió qu' ha arrivat als meus oidos respecte á l' Elvira y Oscar?

D. PAU Qué? ¿quí t' ha dit?

FAUS. Es que 'm convé enterarme, y tú has de saber lo que hi hagi de vritat.

D. PAU No es res, pero, si fos...

FAUS. Es qu' has de sapiguer que, al preguntarme tú la causa de la meva actitut, al primer moment de veurer á Oscar, vareig dirte que era una preocupació teva, y no es cert; vareig mentirte. Oscar es aquell que fingintse príncep rus, no 'n va tenir prou en deshonrarme, sino que aprofitant un moment en que tenía las facultat perturbadas pels vapors del alcohol, va atravessarme de part á part sobre l' arena del bosch de *Boulogne*.

D. PAU ¡Qué dius! ¿Ell?

FAUS. Si... ell. Y sabs per qué ja no li he demanat estrets comptes d' aquell deute d' honor y traició cobarde? Pues ha sigut per no dar un trastorn á 'n aquesta casa, y per no darte un disgust, sabent com sé l' inmens carinyo que professas á tota la familia.

D. PAU Gracias, Faustino.

FAUS. Pero ara hant mediat circunstancias qu' impossibilitan 'l cumpliment dels meus propósits generosos. He interrumput uua conversa violenta entre l' Oscar y l' Elvira, la cual ha originat provocacions entre aquest home y jo, que sols poden dirimirse ab sanch. Y sl 'l Elvira no fos honrada... si entre ella y aquest home....

D. PAU No!... l' Elvira es honrada, y no obstant, aquet desafío no pot tenir lloch.

FAUS. Tío!

D. PAU No pot tenir lloch perque fora la deshonra de la dona de l' Arturo á qui vuy com un pare. Sí... entre l' Elvira y Oscar hi ha algo... pero...

FAUS. Es dir, que?...

D. PAU No fassis mals pensaments. L' Elvira es encara avuy digne esposa. Ha passat per sobre 'l fanch sortintne incólume de tota taca.

FAUS. M' ho juras?

D. PAU T' ho juro! Jo 't faré historia de tot ab temps y calma y 't convenserás de que ha sigut més desgraciada que culpable.

FAUS. Oh! Aixís, 'l mato!

D. PAU No! perque 'n Lluis m' acaba de fer saber que que si tú no desisteixes de dur á cap aquest lance 'l Oscar fara públicas unas cartas que posseheix de l' Elvira, y que sense que tanquin molta gravetat, la poden comprometrer.

FAUS. ¡Cuánta cobardía y cuánta infamia!

D. PAU Coneix la teva destresa en las armas y no vol

exposarse á una mort probable.

EAUS. Probable no; certa!

D. PAU Donam paraula de que no intentarás res contra aquest infame, per l' honra y la vida de l' Elvira... de la vida... sí!... Ja coneixes 'l caracter de l' Arturo y una desgracia fora inevitable.

FAUS. Sols aixís podía lliurarse de las mevas mans!... pero, si per un voler de Deu, desapareixía un dia aquest obstacle, jo li juro!...

D. PAU Oh! llavors, mátal!

FAUS. Pero jo li he soltat prendas á l' Elvira. Jo li fet una promesa.

D. PAU A l' Elvira déixala per mi que jo m' encarrego de convencerla. Es encara al seu aposento?

FAUS. No sé.

D. PAU (*Mirant segon terme dreta.*) Veig que s' acosta algú... Tot seguit torno. (*Dirigintse terme esquerra.*) (Deu fassi qu' arrivém á port sense averís en 'l casco.)

(*Al desapareixer D. Pau, surt Colombiano segon terme dreta. Faustino se senta á la marquesita.*)

ESCENA IX

FAUSTINO, COLOMBIANO

COL. ¿Ja es fora Don Pau?

FAUS. Si... ara.

COL. No se d' hont ho ha tret que l' Obdulia 'm demanava! Ah!... Ja tens lo que volías. Julio admet l' encárrech.

FAUS. Gracias. Ja no 's necessita.

COL, Ah, no?

FUAS. No.

COL. Es dir qu' aixó es un joch de noys...?

FAUS. Nada!... es aixis. Per xó, gracias.

COL. Donchs, no me 'ls fassis fer gayre aquests papers; sents?

FAUS. Vès y no m' amohinis!

COL. Be... vaja!... molt fer l' home per luego... no ho vuy acabar de dir.

FAUS. (*Aixecantse y agafantlo per una solapa*) Be... ¿que t' hi vols posar tú al seu puesto?

COL. No!... per xo, no.

FAUS. Donchs calla.

COL. Callém. (Jo que ja 'l veya mort!) Y vuy dir: que si 's torna á arreglar, ab mi ja no hi contis.

FAUS. Está bé.

(*Mitx mutis de Colombiano.*)

COL. ¡Ni ab Julio tampoch!

(*Faustino talareja.*)

(Mira quin paper de Met!...)

(*Segon terme dreta Oscar y Lluis després dels seus «bocadillos,» surt Sofía y Obdulia de bras; luego Arturo y Julio.*)

ESCENA X

Mateixos. OSCAR, LLUIS, seguidament OBDULIA, SOFIA, ARTURO y JUEIO, després D. PAU y ELVIRA

OSCAR (*á Lluis.*) L' recado haurá fet efecte.)

LLUIS Crech que si.)

OSCAR Ja veurás com no 's parla mes del lance.

SOFIA Mira 'n Faustino.

OBDULIA També es dels retrets. Es dels que res 'ls entussiasma.

FAUS Prefereixo veureu despres ab quietut.

(*Surt un criat ab una bandeja ab copas.*)

ARTURO Vista de vela, señores... Pero y Don Pau?
OBDULIA Y l' Elvira?
(*Tots beuhen. Entrá Don Pau donant 'l bras á Elvira y se sentan en la marquesita.*)
SOFIA Mírals.
OBDULIA (*A Elvira*) 'T trovas millor?
SOFIA Ja estás be?
ELVIRA Si... ja 'm trobo molt aliviada.
OBDULIA Tonta... aquí 't distreurás més.
ARTURO (*anant á Elvira ab una copa.*) Elvira...
ELVIRA No... No tinch set.
ARTURO Donchs tú mateixa.
(*Faustino se senta sol últim terme dreta.*)
SOFIA (*A Oscar.*) Ja li vaig dir que tindría temporal.)
OSCAR No l' entench.)
D. PAU (*A Elvira.*) Animo! Ja sabs lo que m' has promés.)
ELVIRA No temi.)
COL. (*Alsant la copa.*) ¿Volen sentir el brindis del Faust? Posat al piano, Obdulia.
OBDULIA Ara? (*contrariada.*)
SOFIA Vinga 'l brindis.
JULIO Vinga.
ARTURO No... no es l' hora á propósit. Ja 'l sentirém un altre día; prompte vindrán els invitats y...
COL. No saben lo que 's perden. Ara estich be de veu y 'ls anava á deixar tontos.
LLUIS No... no cantis, que aqui no tenim atxas y te 'n haurías d' anar á casa á las foscas.
ARTURO Proposo un brindis.
OSCAR Vinga.
(*Tots s adelantan.*)
COL. No... abans vull recitar uns esdrújols acróstichs que duch escrits expressament per aquest acte.

ARTURO A llegirlos..! Acostintse tots. Faustino... estás molt melancólich.
SOFIA ¿Qu' anyora l' América?
FAUS. Filosofo.
SOFIA Ja 'n tenim dos... be... es l' ayre de familia.
D. PAU No 'm fassi enfadar.
COL. Be... quan vulguin.
(*Treyentse un paper de la butxaca.*)
ARTURO Donchs silenci y atenció.
COL. Allá vá. (*Tomás foro dreta.*)

ESCENA XI

Mateixos, TOMAS luego NOTARI

TOMAS Está aquí 'l notari.
(*Movimenl nerviòs d' Elvira. D. Pau la conté.*)
COL. Adiós!
ARTURO Tot seguit estarém llestos. Que passi. Luego continuarém.
TOMAS Comensan á arrivar carruatjes.
ARTURO Ja venim.
LLUIS Vaja, guardá la poesía pel día que cantis 'l brindis del Faust. (*Risas.*)
JULIO Sempre 't passa 'l mateix.
COL. Ja pots dirho.
ELVIRA D. Pau..! D. Pau .!) (*Frenética.*)
D. PAU (M' has jurat ser juiciosa.)
ELVIRA (Aixó es un suplici!)
D. PAU Qu' estás llamant l' atenció!)
LLUIS (*A Oscar.*) Repara l' Elvira.)
OSCAR La rabia de la impotencia.)
(*Notari foro dreta.*)
COL. Momento solemne! (*ab tristesa.*)
NOTARI Senyors...

ARTURO Adelante..... Miris, aquí te recado d' escriurer.

(*Notari se senta devant la taula. Se sent l' orquesta lluny tocant un ball.*)

NOTARI Si volen que ho torni a llegir..?

ARTURO No es necessari. ¿Eh, Oscar?

OSCAR No... Per qué?

COL. (Al fi se l' endú!..) (*ab pena.*)

JULIO (*A Colombiano.*) T' felicito per la part que 't toca.)

COL. Acaba de venir á fastidiarme!..)

NOTARI Ja poden acostarse a firmar.

(*Elvira está nerviosíssima.*)

OSCAR ¿Quí?

NOTARI Cualsevol. . vosté. . (*á Obdulia*)

(*Obdulia se senta y agafa la ploma.*)

Aquí... un chich avallet.

(*Obdulia firma.*)

OSCAR (*á Lluis*) Vols victoria mes completa?)

LLUIS Completissima. T' felicito.)

FAUS. (Y diuhen que hi ha providencia!)

COL. (Sort que 'm distreuré ballant.)

NOTARI (*á Oscar*) Ara, vosté.

(*Va á la taula, agafa la ploma y al apuntarla al paper, s' aixeca l' Elvira ab resolució, li pren, y la llensa,*)

ELVIRA No!.. Aquest matrimoni, no pot!.. no deu tenir lloch!

(*Estupefacció general*)

OBDULIA ¡Qué diu! (*Simultáneament.*)

FAUS. Oh! (*Id.*)

JULIO ¡Que, es aixó! (*Id.*)

OSCAR ¡Com! (*Id.*)

ARTURO ¿Per qué? (*Id.*)

ELVIRA Perque jo...

D. PAU (¡Elvira!) (*aterrat*)

ELVIRA Si!. perque jo, la germana del Obdulia, soch l' amant d' aquest' home!

(*Senyalant á Oscar ab altaneria y 'l bras estirat.*)

TOTS ¡Oh!

OBDULIA ¡Jesús! (*Cayent als brassos de Sofía*)

ARTURO ¡Qué!.. qué ha dit! Miserables!.. Tú!.. tú! (*senyalant á Oscar*) T' ha de costar la vida!

(*Vol tirarse sobre Oscar al mateix temps que Julio y Lluis 'l subjectan.*)

FAUS. (*Interposantse entre ells y Oscar,* Ah! no!... primer jo!.. ara ja no hi ha obstacles. Seguei-xim!

OSCAR Oh!.. Aném! (*Al colmo de la desesperació, y dirijintse foro dreta detrás de Faustino.*)

D. PAU (*A Elvira*) Qué has fet!..)

ELVIRA Lograr lo que jo volía! Ara, que vinga lo que vulga!

(*Vase segon terme esquerra. D. Pau queda anonadat. Arturo forseijant per despendrerse dels que 'l subjectan.*)

TELÓ RÁPIT

FÍ DEL ACTE SEGÓN

Acte tercer

Mateixa decoració ab igual disposició que á l' acte primer. Al aixecarse 'l teló está la sala deserta. Tocan las deu y al sonar la última batallada, surt Sofía vstida de carrer, segon terme esquerra, y va á darse una última mirada al trémol, dirijintse luego foro dreta. Al arrivar á la porta 's topa ab 'n Colombiano qu' entra del mateix cantó.

ESCENA I

COLOMBIANO, SOFIA luego TOMAS

COL. Hola!

SOFIA ¿Vosté?

COL. ¿Que surt?

SOFIA Si... torno prompte.

COL. Passiubé.

SOFIA Passiubé. *(Desapareix)*

COL. Tothom fa cara de *pocos amigos* avuy á n' aquesta casa. Veyam, veyam com quedará aixó.

(*Sentantse á la marquesita.*)

Diu el dit:xo que: *A rio revuelto ganancia de pescadores,* y com jo, en aquest riu soch un pescador de la má de l' Obdulia, molt será que no 'n surti ganancios.

Aqui duch una esquela per ella, que l' ha de conmourer molt y qu' acabará de fer 'l pes. De lo que no 'm puch avenir es de la feta de l' Elvira. A mi m' agradan las dónas aixís. La meva Titella 'n te molt de ma cusi-

na. Ahir vaig voler propassarme un xich, y 'm va estrelllar á la cara una toya de clavells que sort que vaig dir qu' era que me 'ls havía fet olorar, perque la gent ja comensava á riurer.

(*Tomás foro esquerra.*)

TOMAS Diu que 'm demanava?

COL. Si... ¿ahont era?

TOMAS L' senyor m' ha enviat á casa D. Pau.

COL. Y qué fa l' Arturo? No es pas mort?

TOMAS Y ara!.. Si ja está be del tot. Qu' aviat la mata vosté á la gent! Ahir si que 'ns pensavam que 'ns daría feyna.

COL. Que vol dir que n' hi havía per menos?

TOMAS De primer moment. no li diré lo contrari. Pero luego, dadas las esplicacións per Don Pau y per la propia senyoreta, la cosa va perdrer molt de la seva importancia. La senyoreta no li ha faltat al amo Jo pogués dir altre tant respecte á la meva dona!

COL. Bé, pero l' Arturo no va voler darse per convensut, y no sé com parará aixó; perque vamos, ella va dirho ben clar: «Jo soch l' amant d' aquest home.»

TOMAS Es que de prompte, no debía trovar altra frasse més á propósit pera desbaratar los plans de Don Oscar. Ja sab del modo qu' es va posar Donya Elvira, al veurer de la manera que s' havían interpretat las sevas paraulas; apelant hasta al testimoni del propi senyoret Oscar.

COL. Ja te sort ma cosina que de tots quants eram aquí, ningú 'n dirá una paraula.

TOMAS Ja sab 'l ditxo «Taca no hi hagi, que la pols bufant se 'n va» y 's veu ben clar que ab lo de la senyoreta y D. Oscar tot ha sigut pols.

COL. Pero diguim... ¿Com s' ho ha pres tot aixó l' Obdulia?

TOMAS No mes sé que no pot sentir á parlar de Don Oscar.

COL (¡Bravo!)

TOMAS Crech que vol entornarsen.

COL. Qué! (Ja no m' agrada tant.) Miri... fassim 'l favor d' entregarli aquesta carta.

TOMAS Está be.

COL. Ab l' Arturo no s' hi deu poder parlar?

TOMAS Jo penso que si.

COL. Be... jo 'm tinch d' arrivar fins á la Rambla. Ja tornaré qu' haig de parlar també ab l' Elvira.

TOMAS Ha sortit, pero m' ha dit que dintre un quart fora aquí.

COL. Donchs, diguili que á las onze en punt m' esperi; que li haig de parlar de cosas graves.

TOMAS Molt be diu.

COL. (Vuy consultarli lo de l' Obdulia.) Y no fora possible que pogués entrar pel jardí?

TOMAS Prou. Li daré la clau de la verja com l' altra día.

COL. Donchs fassim aquest favor.

(*Lluis foro dreta.*)

TOMAS Miris... aqui té 'l seu amich.

ESCENA II

ateixos, LLUIS

LLUIS Hola... y Don Arturo?

TOMAS Be... Ara ho deya al senyoret Colombiano.

(*Se sent un timbre.*)

Dispénsinme que 'm crida.

COL. Vagi, vagi.

LLUIS Dónguili aixó á D. Arturo.
(*Dantli una carta.*)
TOMAS Corrent...
COL. Pensi ab...
TOMAS Ja, Ja. (*Vase segon terme esquerra.*)

ESCENA III

COLOMBIANO, LLUIS, luego SOFIA

COL. Qué te 'n sembla d' aixó?
LLUIS Home, que á pesar de la rectificació de l' Elvira esplicant la seva atrevida frasse, l' Artula deixará.
COL. Y tú creus ab 'l platonisme del amor de la meva cosina?
LLUIS Mes que creurerhi... ho sé de cert pel mateix Oscar.
COL. Una dona casada qu' estima á un altre home ab passió verdadera, y no.. vaja, fora 'l primer cas
LLUIS L' Elvira no es com las altras, creume... res de lo vulgar impera en ella. Edipo no 's va treurer 'ls ulls com expiació del seu incesto? No va castigar Escévola 'l error de la seva má, posantla en la flama ardenta fins que va quedar abrassada? Donchs, no t' estranyi l' heroisme de l' Elvira, si d' heroisme vols darli 'l nom, 'l que hagi resistit al poder d' una passió verdadera.
COL. Aixó es vritat.
LLUIS Lo qu' ha fet ab aixó l' Elvira, ha sigut tirar á rodar 'l casament; de lo que 't felicito.
COL. Oy que sí? Pero, segons m' acaba de enterar 'l criat, ella vol entornarsen al colegi.

LLUIS Be, ara, á cop calent, dirá moltas cosas. No temis; jo t' ajudaré.

COL. De debó?

LLUIS ¿Portas cinch duros á sobre?

COL. Prou ¿N' vols mes?

LLUIS Be... doman deu.

(*Li dona un bitllet.*)

Si t' hi casarás!... Tan segura tingués la primera de Madrid!

COL. Digas que 'n Julio també ho tindrá mes be respecte á l' Elvira...?

LLUIS Ca!.. Ja ha desistit. Si desde 'l fet de ahir está que la camisa no li arriva á la pell. Tú, si... 'l teu paper está en alsa; ara tú 't casarás ab l' Obdulia, l' Elvira pasará en poder d' Oscar, ó al menos ell s' ho pensa; y la Sofía s' unirá obertament ab l' Arturo. Si es un llibre obert!

COL. Ben mirat, ja es aixó lo que procedeix. ¿Qué hi hauría res mes bonich? y *tutti contenti.*

LLUIS Ey! á no ser que la punta d' una espasa s' encarregués de modificar 'l programa.

COL. Al fí, s' ha aplassat 'l lance per ara á las once.

LLUIS Veurás... ahir l' Oscar no tenía cap disposició feta ¿com vas quedar ab 'n Faustino?

COL Que jo passaria á buscar á 'n Julio, y que, á l' hora indicada, 'ns trovaríam detrás del cementiri vell.

LLUIS No se perque t' embolicas.

COL. Qué vols dir?

LLUIS Que ho fassi jo que no tinch rey que 'm mani ni papa que m' escomuniqui...

COL. Ben mirat, jo tampoch; al papá jo 'l goberno.

LLUIS Vols un concell?

COL. Digas.

LLUIS Ey... tú faras lo que vulgas. Pero 'm sembla que ab la situació que 't trobas respecte á l' Obdulia, no 't convé enredarte.

COL. ¿Sabs que no vas del tot malament?

LLUIS Oh! y figurat que tant malas 's poden dar, que 'n Faustino mata á l' Oscar ó l' Oscar á n' Faustino... desenganyat que d' un parell de mesos de presó no te 'n escapas.

COL. Ah! no! de cap modo! Sempre m' han d' enredar. Pero ¿com l' aviso are á n' Faustino?

LLUIS Si vols que jo me 'n cuidi..?

COL. Home, si... fesme aquest favor, pero aviat; que tinga temps de buscar algú altre.

LLUIS Desseguida.

COL. Y gracias noy d' aquest servey. Jo, á la presó? no m' hi aburriría poch..!

LLUIS Donchs encara penso ferten d' altres de serveys. Jo soch molt agrahit; no sé si ho sabs... y serveys d' importancia, perque, vaja, clar! Si jo no m' hi fico, lo qu' es ab l' Obdulia, no t' hi casas.

COL. De debó? Per qué?

LLUIS L' Elvira té empenyo en que siga 'n Faustino 'l que se 'l endugui.

COL. Que 'm dius!... cá!

LLUIS Ho sé de cert. Hi te molt ascendent ab sa germana.

COL. Que n' hi te ja ho se; tant que jo li he demanat una entrevista per avuy pera parlarli d' aixó

LLUIS ¿A l' Elvira?

COL. Si.

LLUIS Per quin' hora?

COL. Per las once.

LLUIS No habías de ser al lloch del combat á 'n aquest' hora?

COL. Tens rahó. Si aquest cap no es meu. Vaja...

tampoch hi hauría anat. Ara 'n Tomás m' ha de dar la clau de la verja per entrá sens que. si pot ser, ningú se 'n enteri.

LLUIS (¡L' diable 'ns ajuda!) Donchs convé qu' aquesta entrevista li tinga jo en comptes de tú. Tú no 'n treurias res... jo, si; jo l' enterare de cosas que 't darán la victoria segura. . m' hi jugo la vida.

COL. Lluis... aquesta má!..(*estrenyentla.*)

LLUIS Axó si: deixat de Titellas y ratolins. Mira que deixarte dir: ratolí!

COL. Ella m' ho va treurer.

LLUIS Lo que si fora molt convenient, que durant l' entrevista no tinguessim ningú aprop perque si 'n Faustino s' enterava, potser jo pagaría 'ls plats trencats. Sé que l' Arturo á n' aquella hora no será aquí; pero hi haurá 'n Tomás. Per 'ls demés criats, com que may entran á n' aquets salons...

COL. Calla! á 'n Tomás li diré que al punt de las once siga á casa pera portar á 'l Elvira un pastor d' ambar, tocant la flauta que fa temps que li tinch promés.

LLUIS Magnífich! Ara 'l que convé es activitat.

COL. Donchs, qu' esperas?

LLUIS La clau de la verja, per que tampoch convé que 'm vegin entrar. Ey! Jo ho faig per tú.

COL. Si home... veurás... esperat.

(Vase foro esquerra.)

LLUIS La cosa no pot eixir millor. Lo diable fassi que l' última carta qu' Oscar va á jugarse, li donga bon resultat. Ell confía encara ab l' amor d' aquesta dona singular y es perque no la coneix prou. No li basta 'l que li hagi rotundament negat l' entrevista que per avuy va demanarli; entrevista qu' ara li proporciona la meva refinada astucia. Ell creu qu' aquesta negativa de l' Elvira es per temor á l' Arturo

Temor ella..! Aquell carácter de bronso no tem res encara que li posessin al devant una ametralladora. Per mi es que ja no vol ni saber mes d' ell. En fi, jo, per la meva part hauré fet tot lo possible per prepararli 'l terreno, acabantme de facilitar 'ls medis aquest beneyt, prestantse inconcientment á ser cómplice de las nostras intrigas. Ara, 'n Faustino anirá sol al lloch del combat; es valent, y no sospitará la trastada que li preparém; y l' entrevista ab l' Elvira que tant difícil veya poder obtenir, li proporciona 'n Colombiano en condicións que no podía sospitar may. Lo qu' es 'l pensament es maquiavélich. Alto qu' es aquí l' home!

(*Al veurer á Colombiano que du la clau.*)

COL. La clau. (*Dantli.*)

LLUIS Bravo! per algo tenías que ser de la familia.

COL. Calla que ve la Sofía.

LLUIS Y lo qu' es ab l' Obdulia, ja pots dir que hi ets casat.

(*Sofia foro dreta.*)

SOFIA Hola... vosté aquí? (*A Lluis.*)

LLUIS He vingut tant sols per saber de l' Arturo.

SOFIA Ja está perfectament. Jo vinch de comprar bitllet per l' expres d' avuy.

LLUIS Está de viatje?

SOFIA Si... Vaig á donar una sorpresa al general y un disgust á la japonesa.

COL. De debó?

LLUIS Qué diu.

SOFIA No tinch ganas de presenciar la serie d' escenas comico-sentimentals que necesariament han de tenir lloch á n' aquesta casa. ¿No van presenciar 'l disgust de l' Arturo ab 'l consequent atach de nirvis com si s' hagués tractat d' una senyoreta? Y encare será mes irrissori 'l desenllás del conflicte. Jo ja 'l veig; una es-

tocada del nevot de D. Pau á Oscar que desapareixerá per escotillón sens que 's torni á parlar més d' ell; reconciliació patética de l' Elvira y l' Arturo ab la corresponent benedicció del patriarca Don Pau, y per últim, casament de l' Obdulia ab 'l vencedor del torneig.

COL Cóm? qué? *(alarmat.)*

LLUIS (Qué t' ha dit?)

SOFIA Ab 'n Faustino; si això es evident. Ab tals personatjes, tal comedia. Jo vaig á reunirme ab 'l general.

LLUIS Y la japonesa á la presó?

SOFIA Per qué? ¡pobre xicota! A la japonesa me la quedaré per cambrera.

LLUIS Bon pensament! Com seu!

COL. *(De prompte* y *resolut.)* Are me 'n adono jo! Y per qué s' hi ha de casar l' Obdulia ab 'n Faustino?

SOFIA Donchs ab quí? Ab vosté?

COL. ¿Qué tindría de particular?

SOFIA No, home, no! Vosté 's quedará ab el paper que li requereix entre 'l personal de la companyía.

COL. Ja 'm dirá quin es.

SOFIA L' de Clown.

COL. Qué?!

SOFIA Vosté al mon no hi ha vingut mes que per una cosa.

COL ¿Per quina cosa?

SOFIA Pera fer riurer... per res mes. Hasta luego. *(vase rient foro esquerra.)*

LLUIS (*Rient.*) T' ha deixat clavat.

COL. Veus? Si fos un home, això ja no m' ho hauría dit.

LLUIS Bromas d' ella.

(*Tomás foro dreta.*)

TOMAS Acaba d' entrar D. Pau.

ESCENA IV

Mateixos TOMAS, luego D. PAU

LLUIS (*á Colombiano.*) Dígali alló.

COL A las once siga á casa qu' ha de dur un objecte á Donya Elvira.

TOMAS Molt be diu.

COL. (M' ha fet cremar aquella dona!)
(*D. Pau foro dreta.*)

D. PAU Passi recado á Don Arturo.
(*vase Tomás segon terme esquerra.*)
(*á Lluis y Colombiano.*) ¿Qué saben algo de nou?

LLUIS Sobres?

D. PAU Diu que l' Oscat ha passat per casa y han sortit ab 'n Faustino.

LLUIS (Ja?) ¿Que sabs algo tú?
(*Mira 'l rellotje.*)

COL. Jo, no.

D. PAU Com 'l meu nevot s' ha tancat en un silenci tan absolut, estich á las foscas.

LLUIS Jo, ab 'l permís de vostés...

COL. Esperat que vinch.

LLUIS Si sé algo...

D. PAU Gracias. Que ho passin bé.

COL. (*Tot anantsen foro dreta*)
¿Sabs que no m' ho puch acabar lo que m' ha dit la Sofía? Es molt imprudenta aquesta dona.
(*Mutis.*)

ESCENA V

D. PAU luego ARTURO

D. PAU Ja estem al mitx Ciclón anunciat per l' escéntrica generala. ¡Qui pot preveurer 'l fi de la seva trajectoría! ¿Será trágich? ¿Será bufo?... Tot pot esperarse del cervell d' aquesta societat estragada, disposta tantóst al desvergonyiment com al sacrifici.

(*Arturo segon terme esquerra vestit de carrer. Al sortir deixa 'l sombrero sobre una cadira.*)

ARTURO Tenía gana de veurel, segui.

(*D. Pau s' assenta en una cadira y Arturo en una marquesita*)

D. PAU Jo també. ¿Ja estás millor?

ARTURO Fisicament, si; moralment, cregui que 'm trovo abatut, desalentat y en 'l periodo mes crítich de la meva vida.

D. PAU Si vius encara molt temps, ja 'n passarás d' altres.

ARTURO L' he enviat á buscar perque sent com es tan respectat de tota la familia, y tan amich de la que fins ahir va ser la meva esposa, siga un mediador entre ella y jo, ja que he fet 'l propósit de no volermhi entendrer directament per rés.

D. PAU Donchs, ja 'm tens aquí per lo que 't convinga.

ARTURO En primer lloch haig de manifestarli la meva ferma resolució d' entaular demanda de divorci.

D. PAU Molt ben fet. No farás mes que legalisar l' estat vostre de fa un quant temps. Pero 't

creus tú ab suficienta autoritat per demanarlo aquest divorci?

ARTURO Vosté dirá. Una dona que públicament confessa... mes que confessar, proclama la deshonra del meu nom ab un cinisme del que no crech n' hi hagi altra exemple, no sé lo que mereix...

D. PAU Y no fora preferible qu' abans de pendrer cap determinació, consultessis á la teva conciencia, y tractessis al mateix temps d' indagar 'ls motius qu' hagin induhit á l' Elvira á fer declaració tan grave?

ARTURO M' basta 'l fet y huelga completament 'l coneixer la causa; per mes que 's demostra clara y evidenta: la gelosía de veurers arrebatat l' amor del seu Oscar.

D. PAU Just! desseguida has dat ab 'l quid. Pues jo t' asseguro que si en comptes de ser l' Obdulia la qu' anava á casarse ab 'l Oscar, hagués sigut qualsevol altre, l' escandol de ahir no hauría tingut lloch.

ARTURO De tots modos, no 'm negará que las paraulas pronunciadas per 'l Elvira, varen ser la confirmació d' un delicte que cap home delicat perdona.

D. PAU De modo, que ja tenim que convens en que 'l motíu podia no ser 'l qu' acabas d' afirmar.

ARTURO ¿Hi ha falta o no hi ha falta?

D. PAU De que hi ha falta, ¿qui ho dupta?

ARTURO Donchs ja 'n tinch prou.

(*Alsantse.*)

Y si la reflexió no hagués vingut á modificar 'l meu primer pensament, jo li juro Don Pau, que á n' aquestas horas l' Elvira fora cadáver!

D. PAU (*Alsantse indignat.*) ¡Aixó es!... Molt rigor sobre las agenas y molta indulgencia per la

part nostra! Exigir molta rectitut de costums, molt exercisi d' honra, y molt olvit de practicarla per la part que á nosaltras toca. Formém una atmósfera de llicencia y de vici y pretenim respirar un oxígeno pur y diáfano de virtuts acrissoladas! y aixó no pot ser, *amigo mío!*.. L' aeronauta al llensarse al espay 's procura un para-caidas per evitarse 'l perill de sucumbir en un element que no es 'l seu; donchs feu igual vosaltres: Ampareuse d' un para-honras, y aixis evitareu 'l relliscar y caurer y trencarvos la nou del coll! qu' aixó de pretendrer, sembrant tempestats, recullir bonansas, no pot ser!... es ilusori! es temerari, es impossible! Ja ho sabs; ara, si ho vols mes clar, tirhi aygua.

ARTURO Si 'l món está format d' aquest modo...

D. PAU Forméulo d' un altre ó atmeteu 'ls resultats d' un régimen qu' heu establert vosaltres mateixos.

ARTURO Y tinch de ser jo 'l primer reformador?

D. PAU Per algú ha de comensar.

ARTURO Don Pau, la seva filosofía trovará pochs adeptes.

D. PAU Per vosaltres fareu. Ara com ara, imiteu als toros de las bonas ganaderías: *os creceis al castigo*; pero ja arrivará la sort de matar y quan os clavin l' estóch fins als gaviláns, pot ser vos treguin la son de las orellas.

ARTURO Bé... deixemnos de metáforas y entrém en el terreno práctich.

D. PAU Vinga el terreno práctich. ¿Vols que t' acompanyi al jutjat pera dar los primers passos?

ARTURO Pot ser 'ls eviti aquesta esquela qu' acabo de rebrer.

D. PAU ¿D' ella?

ARTURO De l' Oscar. (*Llegint.*) «A las once de esta mañana espero á V. con mis padrinos en el

Hipódromo. El arma será la espada que sé maneja V. admirablemente.

D. PAU ¿Quant te l' han enviada aquesta esquela?

ARTURO Fa un moment.

D. PAU Si ja haurá tingut lloch 'l lance entre ell y 'n Faustino..! Aixís hauría sortit victoriós l' Oscar..! Rayos! Pero no... no pot ser. No fa un quart que 'l meu nevot era á casa.

ARTURO No 's fatigui l' enteniment; jo he enviat á suplicar á l' Oscar la suspensio d' aquest desafío fins á tant qu' hagués tingut lloch el meu... ja ho te entés. 'L lance entre ells dos abans, podía donar lloch á malas interpretacións que m' haurían fet molt poch favor.

D. PAU Es á dir. que 't vas á batrer?

ARTURO Ja estich á punt. Passaré á casa l' Ernesto y 'ns anirém hont me crida l' honor del meu nom.

D. PAU Y no t' interessa pel cas de passar á l' eternitat, endurten la justa mida del delicte de la teva dona?

ARTURO La justa mida?

D. PAU Es que l' Elvira no ha descendit al punt que tal vegada t' creus. Y aixó ja vas escoltarho ahir del seus mateixos llabis.

ARTUPO Vamos, Don Pau...

D. PAU Es que lo que te dich, t' ho juro!

ARTURO Es en va que pretenga atenuar la seva culpa.

D. PAU No es aquest 'l meu propòsit. Pero si tinch que dirte que l' única falta de la teva esposa, ha sigut tirar la pedra d' escándol que tú, ab lo teu procedir vares posarli á la ma.

ARTURO D. Pau...

D. PAU No... qu' aquest moment solemne, es 'l moment de dir vritats, y, vulgas, no vulgas, has d' escoltarlas, ja que m' autorisa pera ferho, los favors que de mí tens rebuts, y l' autoritat que 'm dona l' haver fet casi de pare á l'

infelís Elvira, quan tú, distret ab las tevas intimats ab la Sofía, la deixavas abandonada al mitx d' una societat viciosa y descreguda.

ARTURO La Sofía..! Una parenta meva que 'ns ha dut sempre voluntat á tots; que segur será l' únich apoyo que tinga en 'l cas de sobreviurer al perill que dintre un rato vaig á correr.

D. PAU Oh! abnegació sublime! No podías ampararte en lloch més á propósit.

ARTURO D. Pau..!

D. PAU Y no temis, no! Aquest món no tindra per tú un mot de censura; en cambi, la pobre de la teva dona, fins reclosa en 'l fondo d' una cel-da, portará imprés en lo front l' estigma d' un adulteri que no ha comés (*Moviment d' Ar-turo.*) que no ha comés! ho dich á la faz d' aquest mon tan disposat á recriminarla.

ARTURO ¿Y qui 'm respón de lo que vosté ab tanta fermesa m' assegura? ¿quí ni qué tindra prou poder per arrancar, quan menos, 'l dupte cruel que va incrustar en lo meu cervell la confes-sió expontanea que va omplir d' estupor á quants varen escoltarla?

D PAU Qué dius? ¡Tot..! Lo caracter noble de l' El-vira, la seva historia, 'l propi perseguidor de la seva honra (*Elvira foro dreta que al en-trar fa un petit paro*)

ESCENA VI

Mateixos ELVIRA

y l' altivesa del séu rostre al penetrar á n' aquesta sala. Acostat, Elvira.

ARTURO (¡Ella!)

D. PAU No temis... mira fit á fit la cara del teu espós

y tú mira també en la seva serena mirada, 'l reflejo de la seva conciencia tranquila.

ELVIRA No 's cansi Don Pau, en pretendre convencer á qui cap interés tinch en que formi de mi aquest ni altre concepte.

ARTURO No abusi, senyora, de la meva condescendencia.

ELVIRA Bastant temps ha estat vosté abusant de la meva.

ARTURO De manera, que creu haver obrat ab rectitut, fins soposant que no hagi arrivat á tacar de fet 'l brill del meu nom y l' honor de la nostra casa..

ELVIRA A cás 'm judica de tan limitat criteri? No perque vosté hagi donat lloch á tot quant ha ocorregut, haig de considerarme incólume de tota falta. Jo confesso la meva inconcient culpa, confessi vosté la seva, premeditada.

ARTURO Just!... y torném á viurer junts y seguim presentantnos devant d' aquest mon, que si be tindrá censuras per vosté, per mi tindra burladoras rialladas. ¿Qué li sembla Don Pau?

D. PAU Bé, si... per xó es massa aviat encara, pero tot pot arreglarse.

ELVIRA Jo ja he pres la meva resolució.

D. PAU ¿Quina es?

ELVIRA Recluirme en un pnnt qualsevol del extranger.

ARTURO Comprés!.. Pero, tal vegada hi hagi qui li desbarati 'ls seus plans!

ELVIRA ¿Qui pot desbaratarlos?

ARTURO Jo, matantli al seu Oscar ab qui dintre moments vaig á jugarme la vida.

ELVIRA Qué ha dit!... l' Oscar?... ¿No ho sent Don Pau?

D. PAU Arturo..!

ELVIRA Pren la meva determinació expiatoria, per

careta de una vida escandalosa propia solsament de donas com...

ARTURO La Sofía!.. acaba la frasse!

ELVIRA No particulariso á ningú.

D. PAU ¡Per Deu!

ARTURO No!.. si ja veig ahont van dirijits 'ls tiros! Tú l' has pegada ab la Sofía. ab la meva parenta, perque has vist que m' omplia sempre d' atencions desinteressadas, y haurías volgut que l' hagués treta de la meva vora; y això, ni ho has lograt ni ho lograrías fins en 'l cas d' una reconciliació impossible entre nosaltres.

ELVIRA Oh!... ja, ja!.. Sempre las donas las víctimas... sempre l' esposa posposada al capritxo del marit!... ¿qué hi fa que sufreixi? ¿qué importa que 'l atormenti 'l fantasma d' una infidelitat certa ó ilusoria que converteixi en infern, la vida de delicias, promesa abans d' anar al altar? No!.. l' esposa ha nascut per ser esclava!.. 'l marit per ser 'l senyor!.. Per ella la obediencia cega, per ell l' absolutisme sens mida. Ella no tindrá 'l dret de queixarse ni posantli al devant dels ulls, perenne, l' objecte que l' atormenta, pero ell 'l tindrá de ferli despullar de un trage que no li acomodi, ó una flor massa vistosa en 'l sombrero. Oh!.. no! Si las demés si conforman, jo m' hi revelo!... no!... y no!... quedis ab la seva Sofía en bon' hora y ab las sevas atencions desinteressadas, que á mi 'm bastará desd' avuy la companyía d' aquest pobre vell que fa tan temps ve fentme de pare. Si... ara estich disposada Don Pau, á admetrer la proposició que va ferme. Ara portim allá hont vulga.

D. PAU Y encara gosas recriminarla..!

ARTURO Deixim Don Pau!

ELVIRA Suposo que no 'm retxassará...

D. PAU Retxassarte jo? Pero filla meva..! has de compendrer que 'ls anys ja 'm pesan com mortalla de plom; que ja son molts; y que aviat, molt aviat, 'l cel m' obligará á deixarte per sempre.

ELVIRA No faltará llavors un sant Assilo per la dona que desitja fugir d' un mon tan desconsiderat com miserable; y dispensim que no allargui més aquesta desagradable escena. Demá, Don Pau, l' espero per comensar los preparatius del nostre viatje. (*Vase según terme dreta.*)

ESCENA VII

ARTURO, DON PAU, luego TOMAS, después SOFIA, luego TOMAS

D. PAU ¿Qué hi respons á n' això?

ARTURO No sé, Don Pau, no sé!

D. PAU ¿Quin concepte 't mereix la seva determinació? que, no ho duptis, será inquebrantal le y ferma, com totas las que pren lo seu cará – ter resolut. ¡Quan poch valor has donat al tresor que 'l cel va confiarte en figura de com - panyera de la teva vida!

ARTURO Prou, Don Pau, s' acosta l' hora, y, per Deu que ni 'm preocupa la sort que 'l destino 'm te reservada. (*Toca 'l timbre.*)

D. PAU ¿Qué vas á fer?

ARTURO Tinch foch á la garganta.
(*Tomás foro esquerra.*)
Porta un vas d' aygua.

TOMAS Está be. (*quedantse*)

ARTURO Qué esperas?

TOMAS Es que la senyoreta Sofia que acaba d' enviar 'l seu equipatje á l' estació, m' ha dit que ve-

jés si vosté era encara aquí.

D. Pau Qué!

Arturo Lo seu equipatje á l' estació?

(*Sofía en traje de viatje foro esquerra.*)

Tomas Miris... (*vase idem.*)

Sofia Ah!.. vamos, mataré ab un tiro dos aucells. Si volen res per París... ja ho saben.

Arturo (Qué!)

Sofia Don Pau... (*Dantli la má.*)

Arturo... (*Idem.*)

Arturo No te 'n anirás!)

Sofia Eh! no sigas patán!)

D. Pau 'Ns deixa?

Sofia Sí; la vida aquesta ja se 'm feya monòtona y casi repulsiva. Igual va passarme l' any passat á Londres, y aixó qu' haventhi sigut criada, havia arrivat á experimentar la nostalgia de las costúms británicas, tan acordes ab las mevas aficións. Jo 'm creya que 'ls recorts de la meva infancia, donarían tons brillants á n' aquell cel de plom hont sembla que s' hi condensi tot 'l fum de las xemeneyas de G'áscown y Mánchester... pero cá..! als dos mesos prenía l' Esleeping-car (23) y deixava las aristocráticas voradas de l' Hide-Park, pera venir á recalar á n' aquest poble de mala mort, com l' anomena ab molt acert 'n Faustino. Luego, ja es hora de que corri á reunirme ab 'l meu marit; es necessari de quan en quan, tirar alguna estella al foch sagrat de lo tradicional. Vamos... repeteixo...

(*Dant la má á l'Arturo.*)

Arturo Sofía!)

Sofia (No siga cursi!) Don Pau.

(*Tornant á darli la má*)

Si arrivo á coneixer á la Bambulá, ja li parlaré de vosté.

D. Pau (*Ab mal humor.*) Gracias... no 's cansi.

SOFIA Si... L' enteraré del seu salto atrás!.. de la seva moral humorística!.. Ah... ja.. jal..

(*Vase rient foro dreta.*)

ARTURO (¡Infame!)

D. PAU Oh?.. ¿Qué t' sembla?... compara... compara!

ARTURO (¡Aixo es un sómni!)

D. PAU Y es aquella de las atencions desinteressadas! La que volías tenir á la vora á pesar del sufriment de la pobra Elvira, qual vista l' atormentava. Es graciós! .. Y no 't desenganyas encara...? ¿No veus com portem una vena als ulls que no os deixa distinjir la vritat de la mentida? Vés dona un mal viurer á la teva esposa; sembra la discordia en 'l sagrat de la familia... destruexte la felicitat per sempre, que luego 't pagarán ab una despedida humorística, com la meva moral d' avuy segons ella!... ¿Qué m' hi dius?

ARTURO Si, Don Pau, si; te vosté molta rahó!... pero, ja no hi ha remey. Reconech que m' he fet acreedor á tot cuant 'm passa y qu' estich recullint 'l fruyt de la meva impremeditació y de la meva lleugeresa. Pero... ¿qué fer? Ojalá l' arma de Oscar acabi ab una vida que 'm será desd' avuy insoportable!

D. PAU Es lo que sempre estich predicant y 'm diheu pessimista y tot quant vos ve á la boca, pero al fi acabareu per donarme la rahó mal que vos pesi: Aquest *ten con ten* en el ordre moral que va acentuantse mes cada día, no pot ser; es inútil 'l pretendre que siga: ó tots moros ó tots cristians; ó rectitut de costums retrossedint als temps dels nostres avis, ó vinga 'l desquiciament..! la *debacle*..! y 'l diable se 'ns emporti á tots plegats d' una vegada y á mí 'l primer; per que no soch gayre millor que tots vosaltres.

ARTURO *(Resolt y dantli la má.)* Don Pau...

D. PAU No. que vinch. T' acompanyaré fins á la porta. 'M preocupa encara 'l pensá que pot haverli ocorregut algo á 'n Faustino.

ARTURO Donchs aném.

D. PAU Sense sombrero?

ARTURO Ni tinch conciencia de lo qu' estich fent!

(Pren 'l sombrero; surt Tomás foro esquerra que li presenta 'l got d' aygua que Arturo retxasa ab un ademán desapareixent abD. Pau foro dreta. Tomás se 'l queda mirant un rato y luego 's beu 'l contingut del got.)

ESCENA VIII

TOMAS

¡Quin orgull!... Sembla que ningú s' hi hagi trovat á la situació qu' ell 's trova! Miréus que lo que á mi també 'm passa es ben curiós! Veyam si ara será l' Lebón 'l que s' haurá de vendrer 'ls trastos... La Marieta vol que hi vagi á dos quarts d' once, que si fa no fa ja son, per quedar del modo que 'l haig de robar aquest vespre. Es bonich!.. Tenir de robar lo qu' es meu!.. Pero ja li diré á la Marieta... que s' hi pensi be abans; no siga cosa que luego ell me la robi á mi altra vegada, y després jo la tinga de tornar á robar á n' ell y passém la vida robántsela l' un al altre. Abans no passava aixó. ¡Pero, cóm ho faré per anarhi? Calla!.. oh y que me 'n havía ben eixit! A las once tinch de ser á casa d' aquell gomós pel recado que m' ha donat. Anarhi mitx hora abans ó des-

prés, no vindrá d'aquí. Sembla que sento soroll de vestit... Deixam du aixó á la cuyna y cap á casa la dona... del altre... ara; després... vaja, ja no ho entench!

(*Vase foro esquerra. Obdulia segon terme idem.*)

ESCENA IX

OBDULIA luego ELVIRA

OBDULIA Ningú; y m' havia semblat sentir remor de veus. Haurá tornat l' Elvira..?

(*Elvira segón terme dreta.*)

ELVIRA Ets tú?

OBDULIA ¿Que l' has trovat á casa á Don Pau?

ELVIRA No, pero l' he vist ara poch aquí.

OBDULIA Y com haveu quedat?

ELVIRA Demá 'ns posarém d' acord per empendrer el viatje.

OBDULIA ¿Y al notari també l' has vist?

ELVIRA Si, y ja li he preguntat com haig de ferho per deixar al meu marit la mitat de la meva fortuna; pero que no se li fará saber fins que jo hagi sortit de Barcelona.

OBDULIA Ets un ángel.

ELVIRA Y tú persisteixes en tornar al col-legi?

OBDULIA Estich resolta; y fins de no mouremen més, pues m' espanta tornar á un mon de tanta maldat y tanta falsía! Ja has acabat de veurer l' engany de que anava á ser víctima? donchs escolta 'l contingut d' una carta que m' acaba d' entregar 'l criat, de part de 'n Colombiano. (*Llegint.*) »Titella...

ELVIRA Qué?

OBDULIA «Titella: no pleguis de la taula fins que jo arrivi qu' avuy potser tardi un xich. La cara encara 'm cou del ram de clavells que vas es-

tamparmi; no ho tornis á ter mes. L' teu Ratolí.»

ELVIRA Sort que no tinch ganas de riurer...

OBDULIA ¡Y tantas protestas..!

ELVIRA Ja ho veus. Dómla, qu' ha de venir ara y li ensenyaré.

OBDULIA Te, y dígali que vagi ab més cuidado en no cambiar sobres.

ELVIRA Bueno... ocupemnos de cosas mes graves com es la d' evitar una desgracia.
(*Tira la carta de Colombiano sobre la taula.*)

OBDULIA Del desafío?

ELVIRA Ho sabs?

OBDULIA D' aixó venía á parlarte. En Tomás m' ha dit que l' Arturo y l' Oscar s' havían de batrer aquest dematí á las once en 'l Hipódromo.

ELVIRA Lo que jo ignorava era 'l lloch y l' hora; ara, ja es mes fácil 'l lograrho.

OBDULIA Pero cóm?

ELVIRA Dant avís á quí puga impedirho.

OBDULIA (*Impacienta.*) Mira que 'l temps corra.

ELVIRA Ara enviaré á 'n Tomás.

(Toca 'l timbre.)

OBDULIA Pero, tú estimar á un altr' home! Aixó, Elvira, deu ser un pecat molt horrible!

ELVIRA Si, Obdulia, sí, molt horrible! fins cometentlo, com jo 'l vaig cometrer, inconcienta, sense adonarmen, y baix la pressió de la conducta censurable de l' Arturo. Jo vaig comensar á estimar á Oscar per agrahiment; la conmisseració que demostrava per las mevas penas, va atraurem com lo cant de la sirena atrau al descuydat mariner; y quan vaig voler retrocedir, ja no hi era á temps... L' angel de la meva guarda havía obert sas blancas alas, allunyantse de la meva vora, avergonyit de la meva culpa!

OBDULIA ¿Pero, ara...?

ELVIRA Ah, no!... 'Ls aconteixements qu' han tingut lloch en pocas horas, han assecat del cor tot sentiment que no siga digne. Oscar ha mort per mí, com ha mort per mí també tota ventura. Pero, no 'n parlém més! Ocupémnos de lo que t' ha dut aquí ara. ¿Qué fa 'n Tomás?

(Tocant repetidament 'l timbre.)

OBDULIA Es vritat... (*pausa.*) Aquesta quietut sembla l' anunci de futuras desgracias!

ELVIRA No m' espantis!... vaig á veurer...

(*Al dirigirse al foro surt Julio idem dreta.*)

ESCENA X

Mateixos, JULIO

JULIO ¿Permeten?

OBDULIA En Julio.

ELVIRA Julio...

JULIO Si cridan á 'n Tomás, no hi es. M' ha dit 'l criat qu' ha obert la porta, que havía sortit, y creu que se 'n hagi anat ab D. Arturo.

OBDULIA Pot ser si.

ELVIRA ¡Quina fatalitat!

JULIO Si jo puch serlos útil en algo...

ELVIRA Está vosté enterat de un desafío que ha de tenir lloch aquest dematí á las once al Hipódromo entre l' Arturo y Oscar?

JULIO No... Jo no 'n sabía d' altre que 'l de l' Oscar y 'n Faustino del cual eram testimonis 'n Colombiano y jo, que m' havía de passar á buscar, pero que, cansat d' esperarlo, m' he dirijit á casa seva, hont no m' en han sabut dar rahó; y per últim he vingut per si per casualitat 'l trobava aquí.

ELVIRA No l' he vist, pero ha de venir á las once.

JULIO A las once? allavors, s' haurá suspés l' acte, de lo que me 'n alegraría molt.

OBDULIA Si... 'l desafio aquest s' ha suspés, per poder tenir lloch l' altre, á instancias de l' Arturo: Al menos aixís m' ho ha manifestat 'l criat.

JULIO Llavors ja estich tranquil y disposin de mí.

ELVIRA Es precís evitar que també tinga lloch aquest últim, avisant al gobernador, cas de no haver-hi altre medi de conseguirho.

JULIO Si... encara hi ha temps. Deixintho per mí que jo 'ls hi prometo que no es portará á cap.

OBDULIA Confiém ab vosté.

(*D. Pau foro dreta.*)

ESCENA XI

Mateixos D. PAU

D. PAU Elvira...

ELVIRA Don Pau...

D. PAU No sabeu res de 'n Faustino?

ELVIRA No.

OBDULIA Hi ha algo?

D. PAU 'M temo hagi sigut víctima d' una infamia!

ELVIRA Que diu!

D. PAU He sentit una versió que m' ha omplert de cuidado. M' acaban de fer saber qu' ha tingut lloch un lance en los murs del cementiri vell, y qu' ha sigut mort ó ferit un dels contrincants á mans d' un dels padrins de la part contraria.

OBDULIA Jesús!

JULIO L' desafío de 'n Faustino hi debía tenir lloch á n' aquest puesto que diu.

D. PAU Llavors será cert?

JULIO Pero no pot ser, perque 'ls padrins d' ell te-

níam de ser 'n Colombiano y jo, havent quedat que 'm passaría á buscar, y no ho ha fet; lo que prova que 's deu haver suspés.

OBDULIA Y ho confirma l' recado de l' Arturo á l' Oscar suplicantli la suspensió pera donar lloch al seu

ELVIRA Vagi, vagi vosté Julio, per evitar també aquest.

JULIO Vaig correns. (*Vase foro dreta.*)

D. PAU Oh..! Si aixó resulta cert, á pesar dels meus anys te de recordarse de mí!

ELVIRA A las once te que venir 'n Colombiano, que segú sabrá lo que hi hagi de vritat.

D. PAU Donchs jo ara m' arrivaré al Gobern civil, y veuré si puch recullir noticias; y si res logro, tornaré per veurer si las heu adquiridas vosaltres.

OBDULIA Pero aixó sería horrible!

D. PAU Tot pot esperarse de l' Oscar! Pero jo..! jo 'n tinch la culpa! jo sol! per no haverlo deixat en poder dels seus acreedors y estaría en aquestos moments en algun presiri d' Africa, y no hauría dut 'l desordre y pot ser fins la mort á n' aquesta caaa.

ELVIRA Per Deu, Don Pau!

OBDULIA A vosté endevinar lo que tenía de succehir...

D. PAU Sí, sí; ho tenía d' haver endevinat perque ja li coneixía 'l génit... Per lo tant, 'l vil y 'l malvat, soch jo!

ELVIRA Don Pau..!

D. PAU Pero, si de cas, será ab mí ara ab qui se las tindrá d' entendrer! qu' encara que 'l pols 'm tremola, y la vista no m' ajuda, 'l cel donará forsa al meu bras y acert á la meva mirada. Ja veurá! Ja veurá! Ja veurá si vell y tot, y fins decrépit, pot burlarse de mí com s' ha burlat de tots vosaltres..! ja veurá... ja veurá..! ja veurá! (*tot anantsen cap al foro dreta,*)

ELVIRA Pósat 'l sombrero y acompanyal. Jo 'm quedaré á esperar á 'n Colombiano.

OBDULIA Si... encara l' aconseguiré. ¿Vols venir á ajudarme?

ELVIRA Anem.

(*Vanse según terme esquerra, seguidament Colombiano foro dreta.*)

ESCENA XII

COLOMBIANO

¿Ahont deu anar Don Pau tan precipitat? Ni tant sols ha reparat en mí. Diu que 'n Tomás no hi es. Si ha entregat la meva carta á l' Obdulia, estich perdut. ! ¡Que 'n soch de desgraciat..! ¡Anar á cambiar 'ls sobres! No! si jo avuy no m' havía d' haver llevat! Y l' altra? Dimoni! es clar, com qu' ha rebut la qu' anava destinada á la meva cosina..! Sort que l' han subjectada, del contrari m' estrangula! ¿No 'n faig poca d' olor..! naturalment! si m' ha clavat entre cap y orellas tots los rams y toyas de la parada. Y la cara 'm cou com si hi tingués vitxos! veyám. (*Mirantse al mirall.*) Diable! com m' ha posat! Si hi tinch totas las unglas senyaladas! Aixís no 'm puch pas presentar á 'n lloch! Are aquest dupte 'm te fora de mí; perque si l' ha rebuda faig la gran planxa presentantme devant d' ella. ¡Qué..? (*vevent la carta sobre la taula y agafantla.*) Adios! Are sí..! «¡Finis, coronat opus!» ¿quant me 'n faig? Jo fujo y no paro fins á Pekín! Si 'm veya, la cara 'm cauría a trossos! Quina vergonya! sortiré per 'quí... (*anant cap á primer terme esquerra.*) Ay, no,

que 'n Lluis te la clau pera venir á parlar ab l' Elvira sobre 'l meu casament ab l' Obdulia. Sento passos! Deu ser ell. Si, 't lluhirás jove! Veyám si 't trencarán algún os! Deu fassi que no trobi á ningú per l' escala! Avuy si que ab l' amor hauré fet ben be cap y cúa!

(*Vase foro dreta espurguit mirant recelós á una part y altra; al desapareixer, entra primer terme esquerra Lluis seguit d' Oscar qu' entra agitadíssim.*)

ESCENA XIII

OSCAR, LLUIS

LLUIS Ningú. Passa.

OSCAR ¿Vols dir que no 'ns han vist entrar?

LLUIS No ho crech. 'Ns venían molt endarrera y al doblar la cantonada, no he vist res.

OSCAR Pero encara no es l' hora.

LLUIS Sabent de cert que l' Arturo ha sortit y 'n Tomás també, quan mes prompte acabis millor, que 'l cas es sério.

OSCAR Calla. (*Prestant oido.*)

LLUIS Qué?

OSCAR 'M semblava sentir passos.

LLUIS Y qué?

OSCAR No voldría qu' ella 't vejés.

LLUIS Aixó ray! L' qu' aquella gent m' hagi vist 'm preocupa.

OSCAR ¿Y no sabs si l' has mort?

LLUIS Fill, lo que jo puch dirte es qu' he punxat tou; pero l' aparició d' aquella gent malehida m' ha impedit ab la seva presencia poder apreciar 'ls efectes del meu cop. No podía pas entretenirme mirant en detrás.

OSCAR Lo que hem fet ab en Faustino, no teníam de ferho. 'Ns hem compromés.

LLUIS Just... donam las culpas á mí are!

OSCAR Jo no estich tranquil.

LLUIS Vols dir?.. (Jo menos.)

OSCAR Y 'l cotxe?

LLUIS Al instant aniré per ell. Pero veyam si será trevall perdut!..

OSCAR No ho cregas.

LLUIS L' dimoni t' escolti, perque lo qu' es del cel no te 'n refihis pas.

OSCAR L' acció d' ahir no deixa lloch á duptes ¿Quina dona que no estiga enamorada fins al deliri, desafía 'l despreci del mon y la cólera del marit ultratjat com va ferho ella?

LLUIS Si... tot lo que vulgas!... Pero aquesta dona no es com las altras. Recordat de la escena que 't va interromprer 'l nevot de Don Pau.

OSCAR Es que llavorans hi havía al mitx la figura de l' Obdulia ab qui anava jo á unirme, y la gelosía y l' amor propi ferit, varen cegarla. Avuy aquest inconvenient ha desaparescut, y, además, 's veu allunyada de Don Arturo que ja sabs que vol separarse d' ella. No ho duptis, Lluis, ó la lógica no es lógica, ó aquesta dona fará tot quant jo vulga.

LLUIS Be... no te las pintis tan felissas, ¿qué mes voldría jo?... Pero l' Elvira es un ser originalissim! Es un ferro y ruhent que no sabria pas per hont agafarlo.

OSCAR Y si no, quedan altres recursos encara, quedan las súplicas, las amenassas...

LLUIS Amenassas ab ella?... vaja, Oscar, no la coneixes.

OSCAR Ves... ves... no m' exasperis ensenyantme dificultats y escolls que sols en 'l teu cap existeixen.

LLUIS Es que si de cas, han de ser fets y no amenassas.

OSCAR Donchs, fets! Si amenassas no bastan, serán fets! He vingut á buscarla, y ab mi te de venir. Si ella es ferro, jo, bronso! Lo que 't puch assegurar es que aquí viva, no s' hi queda! Pero, no!... Si aixó no ha de succehir... veurás com tot anira com una seda.

LLUIS Mira... 'l cotxero es amich y 'l cotxe me l' enduré dihent que ja 'l manaré jo, que no será la primera vegada. L' entro al jardí... l' atraco á la porta de baix... l' jardí está al abrich de totas las miradas... una dona está subjecte aviat; un mocador á la boca y á la teva torre... Una vegada allí, si que haurá passat la teva.

OSCAR Ves... ves!... ¿No vols diners?

LLUIS Ah... com vulgas...

OSCAR Té. *(Dantli un billet.)* No tinch altra moneda... y cuyta á ser aquí.

LLUIS (Mil pessetas!... Oh!.. aixis ja s' arreglará sol. Aixis demá á n' aquest' hora ja hauré entrat á Fransa. *(vase primer terme esquerra.)*

ESCENA XIV

OSCAR luego ELVIRA

Aném á renyir la darrera batalla... Ab aquesta dona, que desde avuy queda libre, puch obtenir encara amor y riquesas; sens ella, la meva situació de demá sería horrible! Oh!... si... tinch de jugarme 'l tot pel tot!... es questió de mórt ó vida y no 'm puch entretenir. (*Pausa.*) A pesar de la confiansa que tinch en la victoria, las afirmacions de 'n Lluis ressonan com una negació á n' els meus oídos y 'm molestan. Luego... aquest fet criminal que

venim de cometrer en la persona de 'n Faustino, pot ser, si no aném llestos, que l' horisont de ditxas qu' encara 'm prometo, s' cambihi en presó negre, digne fi d' una vida escandalosa que pesa com un mon sobre ma conciencia. (*Pausa*) Aquest silenci sepulcral m' aterra, y m' apareixen 'ls segons que lo temps midan, eternitats d' infern que m' esperonan! Sembla que sento passos!... Sí!.. Y si no es ella? Fem com fan 'ls lladres.. l' espionatje!... Soch jo acás altra cosa mes qu' un lladre!... Ara!

(*Entra primer terme esquerra y surt segon idem Elvira anant á sentarse á la marquesita.*

ELVIRA ¡Deu meu!.. donam la resignació que tant necessito. Arrivará á temps 'n Juliol.. Será falsa la noticia respecte 'n Faustino! Mare meva!.. mare meva!..

(*Oscar s' adelanta.)*

OSCAR Elvira...

ELVIRA Qué!... (*Alsantse sobresaltada.*)

OSCAR No t' espantis... soch jo... ¿Quin dany puch ferte?

(*Elvira passeja la vista com desitjant qu' entri algú.)*

No... no temis. L' Arturo no vindrá.

ELVIRA Cóm! mort!

OSCAR No... 'l desafío no ha sigut altra cosa qu' un pretext per allunyarlo d' aqui... per treurer aquest obstacle á la nostra entrevista.

ELVIRA Un obstacle?

OSCAR Si, Elvira... jo vinch á buscarte... Jo vinch á cumplirte la promesa que vaig ferte un día, de ser teu pera sempre.

ELVIRA Qué?

OSCAR Jo, ahir, no podía romprer los meus compromisos com tú pretenías; los vares romprer tú

ab valentía soberana! millor..! Si jo no desitjava altra cosa. Are, jo sol per tú sola, y per sempre! Ja res pot oposarse á la nostra felicitat qu' ha de ser gran, inmensa! com gran é inmens es 'l carinyo que 't professo.

(Oscar va acostantsi y ella se 'n separa.)

ELVIRA Pero... ¿es aixo sómni ó realitat? ¿qué está dihent aquest home? ¿qui li ha facilitat els medis per arrivar impunement á ma presencia? ¿No li vaig fer dir que no 'l volía rebrer?

OSCAR Mira, Elvira... deixa aquest tó adust que 'm tortura l' ánima y sigas compassiva per qui está morint del teu desvío y vivint del teu amor. Comprench que estigas encara excitada per certas paraulas que vaig proferir ahir en 'l calor de la discussió, qu' encara deploro, pero, recordat de las que també tú vas dirijirme al veuret contrariada per la meva ferma negativa. Olvida com jo olvido, y no pensém mes que en las delicias que 'ns esperan en lo successiu, lliures com las aus del bosch que ja 'ns esperan pera llensar himnes á la nostra ditxa reconquistada.

(Elvira va per tocar el timbre.)

Qué vas á fer? *(interposantse entre ella y la taula.)*

ELVIRA A manar que 'l treguin d' aquí, ahont ja no havía d' haver posat més la seva planta.

OSCAR No, Elvira... jo t' ho suplico! si vols, fins ajenollat! pero no 'm retxassis! No vulgas la meva perdició... que sería la teva!

ELVIRA Pero... Per qui m' ha pres? ¿Qué ha mediat entre vosté y jo, que ni m' ho esplico? Una simpatía avassalladora..! un carinyo potent nascut en días, per mi, de tristesas..! d' horribles tristesas..! Al mitx de la negra borrasca que á casa meva hi regnava... d' una indiferencia glacial que m' ofenía, vaig sentir una

veu armoniosa que m' encisava, y sens voler, inconcienta, vaig escoltar, y va halagar me; pero, tot sant, tot pur com jo ho volía ¡Mes ay! que al despertar, vaig veurer l' engany ab tota la seva repugnanta forma! no era la veu del amich franca y desinteressada... era la del angel tentador que m' envilia!

OSCAR No, Elvira, no...

ELVIRA Sí, Oscar, sí! Pero, quant t' has equivocat al jutjar á n' aquesta dona perque l' has vista enamorada! quant t' has equivocat!

OSCAR Per Deu, Elvira!

ELVIRA Si... jo puch haverte entregat, no are! are, rés! pero en altre temps, tot lo meu cor! 'ls pensaments tots de la meva ánima! perque no están subjectes á la voluntat, sempre esclava del sentiment pero en lo que aquesta voluntat haja tingut imperi! en lo moviment de la materia! en tots los actes que d' ella dependeixen! Oh! no! y mil cops no! Això ni ho has lograt abans, ni ho lograrías mentras 'm quedes una sola gota de sanch en las venas!

OSCAR Pero, tú confessas que m' has dat ton amor, y això m' autorisa á exigirte 'l cumpliment de la teva paraula.

ELVIRA No! He dit donat, y no vá ser donat, que vas robarmel al veurem distreta ab pensaments de despit y gelosía, y cegada per las llágrimas de l' esposa fiel y postergada. Pero d' aquell amor criminal, ni rastre 'n queda!

OSCAR Elvira...

ELVIRA No! ni rastre! Vuy que ho sápigas. Vent d' infamias va endursel... tó ho sabs de sobras! L' vá abortar l' infern y á n' ell s' entorna! aquí no hi queda rés! (*al cor*). ¡Sols hi ha un sepulcre!

OSCAR No! Ta boca ment á impulsos de causas que no endevino.

ELVIRA Es tan cert lo que t' dich, com que las tevas frasses apassionadas 'm produeixen un sentiment que no vuy dirte, per no acabar d' exasperarte.

OSCAR T' repeteixo que ments!
No se per qué... pero ments! ho estich llegint en la expressió de la teva cara.

ELVIRA Mira... vesten! Fesme 'l favor; que poden venir, y no vuy que 'ns vegin junts. Vesten!

OSCAR Será que vols seguir ab 'l teu marit?.

ELVIRA Aixó, may! Ni ell havía d' intentarho, ni jo tenía de consentirho.

OSCAR ¿No veus, donchs, com m' enganyas? ¿No veus com l' únich port de repós, 'l sol *oassis* en 'l desert de la teva vida, l' has de trovar en 'ls meus brassos?

ELVIRA May! la mort, primer!

OSCAR Mira, Elvira, qu' he vingut disposat á tot! que ab tú, al cel ó á l' Infern! pero, ab tú sempre! (*Elvira 's llensa sobre 'l timbre* y *Oscar se li adelanta y la conté).*
No! si 'l timbre no 'l tocarás!

ELVIRA Cridaré.

OSCAR Abans t' hauré ofegat en 'ls meus brassos!

ELVIRA Pas! (*Volent dirijirse al foro... Oscar s' interposa*).

OSCAR No! per aquí, no!

ELVIRA ¿Que vols escándol?

OSBAR No has sentit que t' he dit que vinch disposat á tot?

ELVIRA Si no m' espantas! com has d' espantarme, sí sé de cert que no tinch de seguirte?

OSCAR Es que aquí dins hi ha la mort!

ELVIRA ¿Y qué? Moriré ab la conciencia tranquila de nó haver sucumbit als teus infames desitjos.

OSCAR No, als ulls del mon.

ELVIRA ¡Qué vols dir?

OSCAR Si... sapigaho! T' ho diré perque d' aquest mon no n' esperis caritat ni misericordia! Fins ara, aquest mon tenía 'l dupte del teu deshonor; pero, jo he volgut separarte mes d' ell y acostarte mes á mi, proclamant la teva total deshonra!

ELVIRA Qué! (*Desesperada*).

OSCAR Si... deshonra lata!.. sens mida! embrutiment del cos y embrutiment de l' ánima!

ELVIRA Jesús!

OSCAR Yo! jo sols sé la vritat; tan solsament jo sé qu' ets pura. Mira, ara, si es al mon ó es ab mí ab quí has d' acullirte.

ELVIRA Oh! un arma! La meva salvació eterna per un' arma! Vaig jurar qu' aquesta calumnia, si may sortía dels teus llabis, t' havía de costar la vida, y ha de costartela! pel cel qu' ha de costartela! *(Buscant ab la vista).*

OSCAR No... no busquis ab 'ls ulls socors que no han de venir! Un arma? ¿Vols un' arma? Aquí la tens l' arma! (*Treyent una pistola*).
Pero, ha de servir per tú si no 'm segueixes. Va! per última vegada! (*Agafantla per un bras).*
¿Creyas ferme juguet dels teus capritxos?

ELVIRA No! infame!.. vil!.. deixam!.. si no 't seguiré! (*Lutxant*)

OSCAR No t' deixo!

ELVIRA ¿Per quant guardas, oh cel! 'l llamp de la teva ira?

OSCAR Si ni 'l cel t' ha de valer!.. Vindrás!

ELVIRA May!.. socorro!
(*Li vol tapar la boca ab la má. A Elvira se li desfá la cabellera*)

OSCAR Que t' mato!

ELVIRA Mata! (*al colmo de la desesperació*).

OSCAR Deixa! ah! (*al fer un móviment brusco, se li desprén la pistola que cau á terra, al trac-*

tar de recullirla se li adelanta l' Elvira, y després d' agafarla s' tira dos passos atrás).

ELVIRA Yo la tinch! (*ab alegría*).

OSCAR Oh! (*Reculant instintivament*)

ELVIRA T' ho vaig prometrer! (*Dispara*).
(*Oscar llensa un ay posantse la má al pit y amparantse en la marqueseta*)

OSCAR Ay!.. Soch mort!

ELVIRA (*Llensant la pistola*) Jesús!
Sanch! quanta sanch! (*Horroritsada*).

OSCAR No! si encara vuy que vingas. Fins mort, t' arrastraré!

ELVIRA No... no t' acostis!
(*Tracta d' agafarli 'l vestit cayent á terra y apoyantse en una má).*

OSCAR Quanta fosquetat!.. Jo 'm moro!.. ¿ahont ets?
(*Buscant ab las mans... Ruido de veus al exterior*).

ESCENA XV

Mateixos, Don Pau, Faustino, y Obdulia foro dreta. Luego Julio.
(*Comensan á tocar las once en la catedral).*

D. PAU Que! qu' es aixo?

ELVIRA Don Pau! (*Tirantse als seus brassos*)

D. PAU Oh! (*Veyent á Oscar*)

FAUSTINO (*Que vé ab 'l bras en cabrestillo*) ¿Qué ha passat aquí? Ell!

OBDULIA Elvira. (*Vejent á Oscar*) Horror!

JULIO (*Primer terme esquerra*) Que! (*sorprés)*

FAUSTINO ¿Quí l' ha mort?

ELVIRA (*Altanera*) Yo!

D. PAU Tú!

JULIO (Ella!)

OSCAR No!... Deu! (*senyalant al cel*).
Després de breu agonia... cau mort. Elvira y Obdulia abrassadas ab D. Pau miran ab horror'l cadáver. Faustino y Julio s'hi acostan.

—Quadro.—Teló rápit.

FÍ DEL DRAMA

ADVERTENCIA

La pistola s' ha de tirar á terra ab 'l gatillo *al segur*, única manera d' evitar puga dispararse.

NOTA.—pera los artistas que no coneixin los idiomas francés é inglés:

	S' escriu	S' pronuncia
1)	Forfait	forfé
(2)	White stone	uait-stón
(3)	Prix	pri
(4)	Newmarket	Niumárket
(5)	Henriettes	Anriét
(6)	Chateau rouge	cható ruch (*ch castellanas*)
(7)	Chanteuse	chantés (*e oscura*)
(8)	Jofroy	Jofruá
(9)	Yankees	Janquis
(10)	Dollars	Dólars
(11)	Saint Nazaire	Sen Nasér
(12)	Break	Brek
(13)	Chateau d' eau	cható d' o.
(14)	Ale-House	al-jáus (*j castellana*)
(15)	Breadway	Brodué
(16)	Bras hand	Bras jan (*j castellana*)
(17)	Ladys	Lédis
(18)	Y love yon	Ai lov yu
(19)	Chambre garnie	chambr garní
(20)	Des chateaux en Espagne	de cható an Spañ.
(21)	Boulogne	Buloñ.
(22)	Troussean	Trussó
(23)	Esleeping-car	Sliping-car
(24)	Hide-Park	Áit-Park

Obras catalanas y belingües

DE

Anton Ferrer y Codina

Las Reliquias d' una mare. . . .	Drama	3	actes
Un gefe de la coronela.	»	3	»
Lo gat de mar.	»	4	»
Lo pagés de la Ampurdá. . . .	»	3	»
La casa payral (1).	»	3	»
Un Manresá del any vuyt. . . .	»	3	»
Lo punyal d' or.	»	3	»
Dramas de saló.	»	3	»
Otger.	»	3	»
Magdalena. . . . . (sácro). .	»	7	»
Matrimonis fi de sigle.	»	3	»
Africa.	Comedia	3	»
¡Tenorios!	»	3	»
La Suripanta.	»	3	»
Toreros d' hivern.	»	3	»
Un home de sort.	»	3	»
La perla de Badalona.	»	1	»
Aucells d' America.	»	1	»
Pero...	»	1	»
Remeys per fora.	»	1	»
Pare y Padri	»	1	»
Un cop de telas.	»	1	»
Aucells de paper.	»	1	»
Cástor y Pólux.	»	1	»
Palos y á Casa.	»	1	»
Las Carolinas.	»	1	»
Los dos barbers.	»	1	»
¡A la Prevenció!	»	1	»
La Tornada de Mr. Arbán. . . .	»	1	»
Nit d' aygua..	»	1	»
Los heroes de la Manigua. . . .	»	1	»
Villa Enriqueta ó un quadro de ri-godóns.	»	1	»
Messalina.	»	1	»
Lo repartidor.	»	1	»
Un concert de bofetadas. . . .	»	1	»
La Tornada de 'n Garrofa . . .	»	1	»
Armas y Lletras	»	1	»
Gallina vella fa bon caldo. . . .	»	1	»
Un séci que 's pert de vista.. . .	»	1	»
Catalans á Orient. . . zarzuela.	»	2	»
La cojida del Cartujano . . » .	»	2	»
Lo duo d' allá á Frajana . . » .	»	1	»

La gran nit!	»	.	»	2	»
¡Un debut!	»	.	»	2	»
Un senyor sol á tot estar . .	»	.	»	1	»
Lluch Llach.	»	.	»	2	»
Celos d' un rey.	»	.	»	1	»
L' Etoile de París	»	.	»	1	»
Barbers de Saló	»	.	»	1	»

Castellanas

Un Caudillo de la Cruz (2). . . .	Drama	3	actes
Tenorios (3)	Comedia	3	»
Ellos y Ellas (4)	»	3	»
Recuerdo eterno	»	»	»
El suicidio de un sombrero.. . .	»	»	»

(1) Colaboración con D. Silvestre Molet
(2) » » » Marcos Zapata
(3) » » » Marcial Morano
(4) » » » » »

De venta Casa Puig (Librería) Plaza Nueva y en casa del autor Mendizabal, 20, 4.° 1.ª.

Biblioteca de L' AURENETA

	Ptas.
La Suripanta, (1.ª y 2.ª edició), comedia, 3 actes, A. F. y Codina.	2
Lo Somatent de Giroua, cupdro dramátich, F. Agulló Vidal. . .	1
La Pubilla de Caixàs, (1.ª y 2.ª edició), drama. 3 actes, Francisco X. Godo.	2
Armas y Lletras, comedía, 1 acte, A. Ferrer y Codina. . . .	1
Otger, drama, 3 actes, A. Ferrer y Codina.	2
La minvona del Rector, joguiná, 1 acte, Francisco X. Godo. . .	1
Un pom de violas, comedia, 3 actes, Conrat Roure (Pau Bunyegas)	2
¡Tenorios!! (3.ª edició) comedia, 3 actes, A. Ferrer y Codina. .	2
¡Ditxós ball de màscaras! joguina, 1 acte, F. Figueras Ribot. . .	1
El Túnel, drama, 3 actes, Francisco X. Godo	2
Mar grossa, joguina; 1 acte, Ernest Soler de las Casas . . .	1
Al cim de la gloria, lloansa, Antoni Careta y Vidal.	1
Lo collaret de perlas, drama, 3 aetes, Frederich Soler (Pitarra) .	2
Un cop de telas, diálech, 1 acte, Anton Ferrer y Codina . . .	1
Lo más perdut, comedia, 3 actes, Joseph Feliu y Codina . . .	2
Una prometensa, pasillo cómich, 1 acte, Joan Marxuach . . .	1
Lo general «No importa», drama, 3 actes, Teodoro Baró . . .	2
Toreros d' hivern, comedia, 3 actes, Anton Ferrer y Codina . .	2
No sempre 'l que paga, trenca, comedia. 1 acte, F. Figueras Ríuot .	1
Lo patró Aranya, comedia, 1 acte, Joseph María Pous. . . .	1
¡Trampas!, comedia, 3 actes, Manel Rovira y Serra	1
Entresuelo primera, comedia, 1 acte, Pere Juliá y Sust. . . .	2
Lo joch dels disbarats, comedia, 3 actes, Teodoro Baró. . . .	3
Lo testament del oncle, comedia, r acte, J. Riera y Bertrán. . .	1
La lisso de dibuix, sarsuela, 1 acte, F. Figueras Ribot. . . .	1
Lo poema del cor, D. Teodoro Baró	2
Un debut, sarsuela, 2 actes, A. Ferrer y Codina.	1'50
Las horcas caudinas, comedia, 1 acte, Francisco X. Godo . . .	1
La trompeta de la sal, comedia, 3 actes, Eduardo Aulés . . .	2
La Creu de la Masia, drama, 3 actes, F. Soler y M. Lasarte . .	2
Ambol comedia, 1 acte, Joseph Campderros	1
La Sonata XXVI, comedia, 3 actes, J. Riera y Bertrán . . .	2
Un Manresá de l' any vuyt, drama, 3 actes, A Ferrer y Codina. .	2
Gallina vella fà bon caldo, comedia, 1 acte, A Ferrer y Codina .	1
Sanàs y parells, juguet cómich, 1 acte, V. Suarez Casañ y J. Capella	1
El rapte de la Sabina, juguet cómich, 1 acte. F. Figueras y Ribot.	1
La Pálida, drama, 3 actos, Francisco J. Godo.	2
La estació de la Granota, saynete, 1 acte, Teodoro Baró . . .	1
Carta Canta, juguete cómico. 1 acto, Vit l Aza	1
Rin, juguet, 1 acte, Francisco Xavier Godo	1
Sogra y Nora, comedia. 4 actes, J. Pin y Soler	2
Lo Sant Cristo Gros, comedia, 3 actes, Edu rt Aulés	2
A la prevenció, joguina, 1 acte, A. Ferrer y Codina.	1
¡¡Sacrilegio!! monólech castellá, Francisco X. Godo	1
Viva 'l divorci! comedia en 4 actes, Joseph M.ª Pous	2
Un home de sort, comedia en 3 actes, Ferrer y Codina. . . .	2
Riera Baixa, paropia en 1 acte, Joaquim Montero.	1
Un sastre que 's pert de vista, comedia, 1 acte, A. Ferrer y Codina .	2
L' hostal de la coixa, drama. 3 actes, Quer y Sanromá. . . .	2
Las falsas burgesas, 1 acte, Adolf Brugada.	1
¡Justicia humana, cuadro dramático. 1 acto, José Pablo Rivas. .	1
La Viudeta, comedia, 3 actes, Joseph Pin y Soler	2
Veneno de áspides. drama. en 3 actes, Sebastiá J. Carner . . .	2
Lo Compte d' Ampurias, drama en 3 actes, D Ramon Bordas . .	2
Deliri de grandesas. drama en 3 actes, D. Joseph Nogué y Roca .	2
De Nadal à Sant Esteve, comedia 2 actes, D. Joan Molas y Cssas .	1'50
Lo morit de la difunta, juguet 1 acte, F. Figueras y Ribot- . .	1
Africa, comedia, 3 actes, A. Ferrer y Codina	2
L' oncle Benet, comedia en un acte, prosa, Joaquim Montero . .	1
La cosina de la Lola, comedia, 1 acte, Francisco Xavier Godo. .	1
De mort à vida, drama. en 3 actes, J Riera y Bertrán . . .	2
L' apotecari de Malgrat, comedia en acte, Teodoro Baró. . .	1
Matrimonis fi de sigle, drama, 3 actes, A Ferrer y Codina . .	2